

FŐTITKÁRI JELENTÉS AZ ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET 2012. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

„Az Erdélyi Múzeum-Egyesület az erdélyi tudományos élet keretintézményeként az évek során sok olyan eredménnyel büszkélkedhetett, melyek céljainak megvalósításához, az intézmény működtetéséhez járultak hozzá, a tudós társadalmat szolgálva.”

Tartalom

Főtitkári jelentés az Erdélyi Múzeum-Egyesület 2012. évi munkájáról.....	5
A 2012. év eredményei számokban	6
Rendezvényeink, tudományterjesztés	7
Kapcsolatok, együttműködések ápolása.....	8
Könyvbemutatóink	8
Tagságunk.....	9
Szakosztályok, ifjúsági szakcsoportok, fiókegyesületek.....	9
Az EME programjai.....	27
I. Kutatóintézetünk, kutatási programjaink	27
II. Tudományos könyvtár és adattár működtetése, fejlesztése. Információs és Dokumentációs Központ.....	36
III. Az Erdélyi Digitális Adattár működtetése és fejlesztése	39
IV. Tudományos könyv- és folyóirat-kiadás. Kiadónk, kiadványaink.....	41
V. Szakmai képzések.....	43
Beruházások, eszközfejlesztések	44
Adományok, támogatások, pénzügyi forráslehetőségek	44
Tulajdonjogunk, egykori ingatlanaink	45
Zárszó.....	46

Főtitkári jelentés az Erdélyi Múzeum-Egyesület 2012. évi munkájáról

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület az erdélyi tudományos élet keretintézményeként (könyvtárai, kutatóintézete, kiadója s szakosztályai által) az évek során sok olyan eredménnyel büszkélkedhetett, melyek céljainak megvalósításához, az intézmény működtetéséhez járultak hozzá, a tudós társadalmat szolgálva. A tapasztalat azt mutatja, hogy az eredmények, a megvalósítások nagy része nem állandósul. Ezek fenntartásához, újraérvényesítéséhez újabb erők, energiák, finanszírozási tételek szükségesek. *Folyamatos gondoskodásra van szükség, hogy mindaz, amit eddig végeztünk s elértünk, ne menjen veszendőbe.* A továbbiakban konkrét példákkal szolgálok, hogy érthetőbb legyen mindaz, amit a felvezető gondolatban kifejtettem, mindez lényegében az elmúlt időszak számadása s az elkövetkező időszak terve (feladata). Újra kell gondolnunk, fel kell újítanunk, működőképessé kell tennünk a következőket:

Az EME központi székház bérleménye

Mint ismeretes, 2011 novemberében lejárt a 10 évre (2001–2011 közötti időszakra) kötött bérleti szerződés, mely a Kulturális Örökség Minisztériuma és a Debreceni Református Kollégium között kötött, s az EME mint harmadik fél volt a haszonélvező. 2012 decemberében sikerült egyéves hátralékunkat rendezni, erre támogatást nyerni a Bethlen Gábor Alaptól. A továbbiakban egy hosszú távú bérleti szerződés megkötésére törekszünk, bevonna a támogató felet is.

Az Elektronikus Információszoigáztatás (EISZ)

Az EISZ-t 2004-ben vezettük be, azonban a szolgáltatás átszervezése miatt a múlt évtől leállt. A változások intézményünket új tények elé állították, mivel önrészfizetési kötelezettséggel járnak. Az EISZ ügyében elemzések, megoldások sora merült fel, hogy ne veszítsük el könyvtárunk egyik értékes szolgáltatását. Újrarendítéséhez intézményünknek fedeznie kellene az önrészt, mely az eddig használt gyűjtemények nagyságának megfelelően évente 3,5 millió Ft-ot jelentene. A 2013-as évre ezt a költségkeretet nem tudjuk kitermelni, ezért kénytelenek vagyunk e szolgáltatást egyelőre szüneteltetni.

Az Erdélyi Közös Katalógus (EKKA)

A 2006-ban megalakult EKKA – a közös könyvtárkatalógus programmal, melyet a Progress Alapítvány üzemeltetett – működése a 2011-es év elején akadozott, majd teljesen leállt. Ekkor született a gondolat, hogy intézményünk önálló rendszert fog kiépíteni. Jelenleg az adatok (át)mentésének munkálatai folynak, az új rendszer működésre készen áll, illetve a további informatikai fejlesztések is ezen alapulnak.

A Kutatóintézet akkreditációja

2007-ben minősítettük az EME Kutatóintézetét, melynek eredményeként sikerült négy kutatónkat és programjukat három évig állami támogatásból fenntartani. A kutatóintézet akkreditációjának megújítását szükséges szorgalmazni, ehhez a teljesítményorientált szigorú elvárásokat kell szem előtt tartani. A hazai kutatási pályázatokat folyamatosan követjük, jelenleg két pályázatunk van az elbírálás második fordulójában.

A Kiadó, sorozatok, folyóiratok akkreditációja

2006-ban, majd 2011-ben akkreditáltuk a kiadót, időszakonként a folyóiratokat, legutóbb pedig az ETF-sorozatot is. Ezeknek a felújítására folyamatosan figyelniük kell, s eddig minden évben sikerült eredményesen újabb akkreditációkat szerezniük avagy a régiókat megtartani, illetve több tudományterületre kiterjeszteni.

Mindezek mellett léteznek az évente felvetődő s folyamatosan a figyelmünk fókuszában lévő dolgok, melyekről gondoskodniuk kell: a normatív támogatás stabilitásának kérdése s elérése; az együttműködések ápolása; az infrastruktúra fejlesztése, felújítása; ingatlanaink karbantartása; a könyvtár állományának gyarapítása; az EDA folyamatos fejlesztése és üzemeltetése, javaink visszaigénylésének peres és adminisztratív eljárásainak ügye stb.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület a 2012-es évet az utóbbi évekhez képest nagyon stabilan kezdte, hiszen a programok többsége átnyúlt erre az évre, s így az ezekhez tartozó pénzforrások is biztonságot nyújtottak a tervezett munkálatok végzéséhez. Ezeket maradéktalanul teljesítettük, eredményesek voltak.

A 2012. évi programjaink anyagi forrásának bizonytalansága az év második felében kezdett mutatkozni, amikor kiderült, hogy a 2011. évvel azonos összegű normatív támogatás nem valósul meg. Az anyagi bizonytalanság átvészélése érdekében szükség volt megszorítások alkalmazására is (egy meghatározott idejű kutató munkaszerződését augusztustól nem tudtuk meghosszabbítani), valamint megkezdett programjaink egy részének átcsoportosítására, lecsökkentésére.

A 2012. év eredményei számokban

2012-ben az EME összesen **88 rendezvénynek volt házigazdája** (25 konferencia, 41 szakosztályi rendezvény, 3 előadás, 13 könyvbemutató s egyéb rendezvények), melyeket Eseménynaptárunkban hirdettünk, illetve hírlevelünk által heti rendszerességgel tájékoztattuk róluk az érdeklődőket. *A Magyar Tudomány Napja Erdélyben* 11. fórumán 488 résztvevő volt. **A 11 helyszínen 158 előadás hangzott el, 270 szerző munkájaként.**

Az Erdélyi Digitális Adattár 2012 végére **15 200 tételre** gyarapodott.

Kiadványaink mérlege: 22 könyv és 9 folyóirat.

A múlt év folyamán az EME összesen **33 kutatási programot** működtetett, **14 főállású** kutató és **73 külső munkatárs** révén (ezek főként egyetemi és magiszteri hallgatók, doktorandusok, fiatal kutatók).

A továbbiakban részletes bemutatásra kerülnek a 2012-es év munkálatai, eredményei.

Rendezvényeink, tudományterjesztés

2012-ben is több tudományos konferenciának adott otthont intézményünk, melyeken az érdeklődők a különböző tudományágak hazai és nemzetközi eredményeit ismerhették meg, szakmai eszmecserére került sor. Ezen szakmai eseményekről az egyes szakosztályok beszámolóit is tájékoztatnak.

Intézményünk központi rendezvénye A Magyar Tudomány Napja Erdélyben konferencia a tizenegyedik kiadásához érkezett. A november 23–24-i rendezvény központi témája *A felfedező tudomány 21. század eleji eredményei és távlatai Erdélyben*. Konferenciánk rangját fémjelezte, hogy fővédnökségét Pálinkás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke vállalta el. A konferenciát Sipos Gábor, az EME elnöke nyitotta meg, köszöntőt mondott Páládi-Kovács Attila, az MTA rendes tagja, a Domus Kuratórium elnöke, tolmácsolva Pálinkás József jókívánságait, valamint Magdó János, kolozsvári főkonzul. A november 23-i plenáris ülészak előadói, Dávid László, Imre Mihály, Néda Zoltán, Németh Sándor, Kékedy-Nagy László, valamint Farkas György a különböző tudományágak eredményeit mutatták be.

A konferencia másnapján immár hagyományosan az EME szakosztályainak tudományos ülészakára került sor. 158 előadás hangzott el (270 szerző munkája), összesen 488 fő részvételével, és 4 kötetet mutattak be.

2012. március 3-án Szabó T. Attila halálának 25. évfordulója alkalmából egyesületünk elnöksége és a Kutatóintézet nyelvészeti munkacsoportja emlékkonferenciát szervezett, melynek témája a neves erdélyi tudós névtani munkássága volt. A konferencián öt szakelőadás hangzott el, valamint bemutatták a Budapesten megjelent *Szabó T. Attila erdélyi történeti helynévgyűjtése* című sorozatot.

Szeptember 7–8-án nemzetközi konferenciát szervezett intézetünk *A Szilágyság és a Wesselényi család* címmel. A rendezvényre a Felsőoktatási Egyetemi és Kutatási Alap által támogatott *Intézmények és politikai vezetőréteg a Szilágyságban* című projekt szerves részeként került sor, e projektben kutatóintézetünk munkatársai vesznek részt. A konferencián hazai és külföldi szakemberek tartottak előadást, melyek román, magyar és német nyelven folytak, és a fordítást szinkrontolmács biztosította.

Október 4–5-én a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Történelem és Filozófia Karával, a Magyar Történeti Intézettel, a Kolozsvári Akadémiai Bizottság Történelmi Szakbizottságával, a Debreceni Egyetem Történelmi Intézetével közösen szervezetünk konferenciát *A magyar arisztokrácia társadalmi sokszínűsége, változó értékek és életviszonyok* címmel. A rendezvényen kolozsvári, debreceni, budapesti, pécsi, egri és eperjesi tudományos műhelyek és egyetemek munkatársai mutatták be kutatásukat. A konferencia második napján került sor Kiss András ny. főlevéltáros, egyesületünk volt főtitkára és alelnöke köszöntésére 90. születésnapja alkalmából. Az ünnepelt tiszteletére két könyvbemutatóra került sor: „... élünk mi sokáig 'két hazában'...” *Tanulmányok a 90 éves Kiss András tiszteletére*, valamint az Erdélyi Múzeum 2012/3. Kiss András-émlékszám.

Október 16-án az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének meghívására történész kutatóink részt vettek a *Bemutakoznak az Erdélyi*

Múzeum-Egyesület Kutatóintézetének történései című rendezvényen, ahol az intézmény történetét, tevékenységét és kiadványait mutatták be Sipos Gábor elnök, Kovács András kutatóintézeti igazgató, valamint Bogdándi Zsolt, Gálfi Emőke, Fehér Andrea, Fejér Tamás, Hegyi Géza, Szász Anikó, Pakó László, W. Kovács András munkatársak. Az erdélyi kutatók közös akadémiai szereplésének igen jó visszhangja volt.

2012. május 17-én került sor a leghosszabb életű és ma is megjelenő erdélyi magyar nyelvű folyóirat, a 150 éves Keresztény Magvető digitalizált változatának ünnepélyes bemutatójára Budapesten a Magyar Unitárius Egyház és az EME szervezésében.

Az immár másodszorra megszervezett Kolozsvári Magyar Napokon augusztus 13–20. között az EME négy rendezvény partnerintézményeként szerepelt, a rendezvény alakmájból tartott négynapos könyvvásáron önálló standdal vett részt.

2012 májusában Kelemen Hunor kulturális miniszter és Nagy Zoltán államtitkár volt intézményünk vendége. Szeptemberben Magdó János, Kolozsvár frissen beiktatott főkonzulja látogatta meg az EME-t.

Őslénytani leletünk, a Zömök sárkány 2012-ben is igen nagy népszerűségnek örvendett, a kolozsvári középiskolák diákjai, a BBTE geológia szakos hallgatói és más érdeklődők rendszeresen látogatták. Vremir Mátyás az év folyamán egy újabb lelettel, a világ első ismert mezozoikumai áradási üledékekben fennmaradt madárkolónia fészekmaradványaival gyarapította a gyűjteményt, és jelentette meg értékes felfedezését a Natur Wissenschaften folyóiratban¹.

Kapcsolatok, együttműködések ápolása

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület folyamatosan együttműködik tudományos és közművelődési intézményekkel a kitűzött programjaik megvalósításáért, ennek eredményei tükröződnek a különböző rendezvényekben, közös könyvkiadásban és kutatásokban is. A kapcsolatokat 2012-ben is ápolta, a felsőoktatási intézmények oktatási, kutatási tevékenységét segítve. Az intézményi együttműködésekre továbbra is nyitott, ezeket erősíteni és bővíteni szándékszik a jövőben is.

Könyvbemutatóink

A 2012-es évben tizenhárom könyvbemutatónak adott otthont intézményünk, melyeken saját kiadványainkat és más kiadók köteteit ismertették a nagyközönséggel.

Bemutatott saját kiadványaink: Tánzos Vilmos: *Madárnyelven. A moldvai csángók nyelvéről*; Sipos Gábor: *Reformata Transylvania. Tanulmányok az erdélyi református egyház 16–18. századi történetéből*; Biró Annamária: *Nemzetek Erdélyben. August Ludwig Schlözer és*

1 <http://link.springer.com/article/10.1007/s00114-012-0917-1>

Aranka György vitája; Keszeg Vilmos: Történetek és történetmondás Detrehemtelepen; Nagy Julianna: Miért nem lehettem költő? Egy mezőségi parasztasszony narratívumai. Sajtó alá rendezte Ozsváth Imola; Gálfi Emőke (közéteszi): Az aradi káptalan jegyzőkönyvtöredéke (1504–1518); Papp Klára: Az erdélyi Csákyak; Bogdándi Zsolt: A kolozsmonostori konvent a fejedelemség korában; Wilhelm Sándor: A sujtásos küsz; Sándor Katalin: Nyugtalanító írás/képek; Németh Boglárka: Aspect and Stativity in Hungarian; Berki Tímea: Magyar–román kulturális kapcsolatok a 19. század második felében; Jakó Zsigmond: Köleséri Sámuel tudományos levelezése 1709–1732; Csetri Elek: Kelemen Lajos élete és munkássága.

Tagságunk

Nyilvántartásunk szerint a 2006–2012 közötti időszakban tagjaink létszáma 2334, melyből 1395 rendes tag (aktív és nyugdíjas), 939 tagunk pedig egyetemi hallgató. 2012-ben 149 új tag lépett be Egyesületünkbe. Jelenleg 61 külföldi pártoló tagot tartunk nyilván. Egyesületünknek 88 alapító és 39 tiszteleti tagja van. A 2012-es évben összesen 629 rendes tag és 205 egyetemi hallgató fizette ki a tagdíjat. A 2008–2012 közötti időszakban 1914 személy fizetett tagdíjat, a többi hátralékban van. A hátralékban levőket Alapszabályzatunk szerint nem tekinthetjük rendes tagoknak, azonban nem töröltük őket nyilvánvartartásunkból, mivel gyakran előfordul, hogy utólag törlesztik többévi adósságukat, ilyen utólagos fizetés szórványosan 2012-ben is előfordult. Az egyetemi hallgatók a tagdíjfizetést néhány év után felfüggesztik, mivel csupán könyvtáraink használata végett léptek be Egyesületünkbe, és az egyetem elvégzése után többnyire nem tartják fenn a kapcsolatot intézményünkkel.

Szakosztályok, ifjúsági szakcsoportok, fiókegyesületek

Szakosztályaink, fiókegyesületeink és szakcsoportjaink által az elmúlt évben szervezett tudományos rendezvények, konferenciák, könyvbemutatók nagy száma sokrétű, szerteágazó tevékenységüket tükrözi. 2012-ben folytatódtak az előző évben elkezdett szakosztályi kutatási programok, amelyek egyaránt hozzájárultak a szakosztályok és az egyes tudományágak erősítéséhez, valamint tudományos publikációk számának növeléséhez.

1. A **Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztály** 2012-ben számos tudományos ülészakot, előadást, konferenciát és könyvbemutatót szervezett. A szakosztály évek óta aktív kapcsolatot tart fenn más tudományos társintézményekkel, felsőoktatási intézményekkel és kulturális egyesületekkel. Ennek köszönhetően tevékenységi köre igen sokszínű, kiterjed nem csupán a tudományok, hanem a művészetek irányába is (itt emelnénk ki az Agrártudományi Szakosztállyal február 29-én közösen szervezett rendezvényt, melyen a THÉ-Trupp Egyetemi Irodalmi színpad gondoskodott Wagner István

köszöntésének hangulatáról). A szakosztály kezdeményezésére az elmúlt év során 10 tudományos előadás hangzott el, neves külföldi szakteintéliek és a hazai tudományos élet jeles képviselői tartottak népszerűsítő előadásokat az érdeklődők számára. Február 16-án Voigt Vilmos (ELTE, Budapest) *Régi és új folklorisztika*, március 12-én Keszeg Anna (BBTE) *Jókai Mór és a holdbéli völgy*, március 28-án Horkay Hörcher Ferenc (PPKE, Piliscsaba) *A bölcsészettudományok hasznáról* címmel tartott előadást. Április 23-án Györffy Gábor (BBTE) *Kommunikációs csatornák és hálózatok a médiatörténetben*, 27-én pedig Küllös Imola (ELTE, Budapest) *Közköltészet és népköltészet* címmel tartott előadássorozatot. A szakosztály a rendezvényt a BBTE Hungarológiai Doktori Iskolájával közösen szervezte. Az előadások sora ősszel folytatódott. Október 1-jén és 2-án Di Blasio Barbara (Pécsi Tudományegyetem) *Társadalmi színház a börtönben*, illetve *A performansz szociális ereje* címmel értekezett a művészet társadalmi megnyilvánulásairól. November 12-én ugyancsak színháztörténeti előadás hangzott el: Sirató Ildikó (OSZK, Budapest), *Nemzeti színházak*. Az év utolsó tudományos előadását (december 13) Kányádi András (INALCO, Párizs) tartotta, *Márai francia fogadtatásáról*.

A szakosztály elsődleges céljai közé tartozik a tudomány népszerűsítése és a tudományos eredmények ismertetése. Ennek fényében 2012-ben 6 tudományos konferenciát, illetve 2 rendhagyó kutatási programot szervezett (január 23-án *Nyílt kutatónap. Irodalom és színháztudományi Kutatások*, illetve június 14–16. között a *Nagyenyedi Tudományos Napok*, amely a vándorgyűlések jegyében zajlott, műhelytanácskozásokkal és könyvtári kutatással egybekötve). A fent már említett rendezvények mellett május 9-én a BBTE Magyar Irodalomtudományi Intézetével közös szervezésben rendezték meg az Ottlik-emlékkonferenciát az író születésének 100. évfordulója alkalmából. Ugyancsak évfordulós rendezvényre került sor június 28-án. A 300 éve született jeles francia gondolkodóra, Jean-Jacques Rousseau-ra emlékeztek a *Rousseau, Penseur européen* nemzetközi tudományos tanácskozáson. Október 26–27. között zajlott *A kulturális örökség és kutatás. A kolozsvári (romániai magyar) néprajzkutatás és kutatás története* címet viselő rendezvény, mely a Kriza János Néprajzi Társaság, a BBTE Antropológiai Tanszéke és a KAB közreműködésével valósult meg. Minden bizonnyal az év egyik legfontosabb rendezvénye a Magyar Tudomány Napja Erdélyben konferencia szakosztályi ülészsaka volt, melyet az első szakosztály idén először több szekcióban rendezett meg. A november 25-én megrendezett tanácskozás Nyelvészet, irodalom, néprajz, Történelem, illetve Művészettörténet (november 30.) szekciókban zajlott. A művészettörténet szekciót a szakosztály az Entz Géza Alapítvánnyal közösen szervezte. Az ülészsak anyagát kiadásra készítjük elő *Certamen. Előadások az Erdélyi Múzeum-Egyesület első szakosztályában* címmel, tervezve a továbbiakban a tudomány-napi előadások évenkénti megjelentetését.

A szakosztály 2012-ben 10 könyvbemutatót rendezett, amelyek zömében a tagtársak, illetve az EME kutatóintézetének munkatársai által kiadott kiadványokat ismertették. A kiadó a Kolozsvári Ünnepi Könyvhét, valamint a Kolozsvári Magyar Napok alkalmával könyvismertetésekkel és könyvvásárral igyekezett az erdélyi könyvpiachoz felzárkózni. A könyvhéten a Kriterion Könyvkiadóval közösen előadást is szervezett. Értekezésében a

meghívott Schlett István a politikai eseményekben amúgy is gazdag 2012-ben egy aktuális kérdést járt körül *Gondolkodnak-e a politikusok?* címmel. Ugyancsak az Ünnepi Könyvhét alkalmából került sor Sipos Gábor tanulmánykötetének ismertetésére is. *A Reformata Transylvanica. Tanulmányok az erdélyi református egyház 16–18. századi történetéből* c. könyvet Buzogány Dezső mutatta be. Egyed Emese szakosztályi elnök pedig Bíró Annamária (EME felelős kiadó) *Nemzetek Erdélyben. August Ludwig Schlözner és Aranka György vitája* c. könyvét ismertette. Az év során a következő könyvbemutatókra került sor: január 16-án Sipos Gábor mutatta be Garda Dezső: *A mezővárostól a rendezett tanácsú városig* c. munkáját. Március 27-én Tánczos Vilmos *Madáryelven. A moldvai csángók nyelvéről* (bemutatta Péntek János), május 18-án Gazda József *A harmadik ág. Magyarok a szétszórattatásban* című kötetét ismertették. Ez utóbbi, Budapesten megjelent kétkötetes munkát Egyed Ákos méltatta. Ugyancsak ezen a rendezvényen került sor a Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület (elnök Gazda József) bemutatkozójára. Május 21-én volt az Emberek és kontextusok sorozat két új kötetének ismertetése: Keszeg Vilmos: *Történetek és történetmondás Detrehemtelepen* (Ism. Pozsony Ferenc); Nagy Julianna: *Miért nem lehettem költő? Egy mezőszéki paraszttasszony narratívumai* (Vida Erika). A szakosztály május 23-án olvasótalálkozóval összekötött könyvbemutatót szervezett a Verbum kiadóval közösen: Sebestyén Péter *Gördeszkán a mennyországba. Esszék, illetve Kincs mélyre ásva. Bibliikus gondolatok - A év c. köteteket* bemutatták: Bodó Márta és Egyed Emese. Május 24-én az Erdélyi Tudományos Füzetek három új példányát ismertették. Gálfi Emőke: *Az aradi káptalan jegyzőkönyvtöredéke (1504–1518)* (ETF 270); Papp Klára: *Az erdélyi Csákyak* (ETF 273), valamint Bogdándi Zsolt: *A kolozsmonostori konvent a fejedelemség korában* (ETF 274) köteteket Fejér Tamás, Sipos Gábor és Kovács András méltatták. November 24-én a Tudomány Napja Erdélyben című rendezvénysorozat keretében, a Pokoly Társasággal közös szervezésben mutatták be *A történelmi Küküllői Református Egyházmegye egyházközsegeinek történeti katasztere 1648–1800* című sorozat I–IV. köteteit (szerkesztette Buzogány Dezső, Kovács Mária-Márta, Ősz Sándor Előd, Tóth Levente, szaktanulmányait írta Horváth Iringó és Sipos Dávid). A sorozatot Kovács András és Sipos Gábor ismertette. Ugyanezen a rendezvényen Benő Attila a Román Akadémia kiadásában megjelent *Magyar-román szótárt* (I–II. kötet), valamint Poszler Györgyi művészettörténész Sarkadi Nagy Emese *Local Workshops – Foreign Connections. Late medieval altarpieces from Transylvania* c. kötetét ismertette. December 17-én Sándor Katalin: *Nyugtalanító írás/képek*; Németh Boglárka: *Aspect and Stativity in Hungarian*; Berki Tímea: *Magyar-román kulturális kapcsolatok a 19. század második felében* munkákat ismertették Dánél Móna, Kádár Edit és Keszeg Anna. Az immár hagyományszámba menő karácsonyi könyvbemutatóval egybekötött könyvvásárra december 19-én került sor. Bemutatott kiadványok: *Köleséri Sámuel tudományos levelezése 1709–1732* (Font Zsuzsa) és Csetri Elek: *Kelemen Lajos élete és munkássága*. (Kovács András; Jánó Mihály).

2013 januárjában került sor a 2012-es tudományos teljesítményekért járó Debüt-díj kiosztására. A beküldött hat pályázatot Keszeg Vilmos és Pál Judit értékelte, a megosztott díjat két fiatal kutató vehette át: Németh Boglárka nyelvész, illetve Tóth Levente történész.

Tisztviselők: Egyed Emese elnök, Bartha Katalin Ágnes titkár.

2. A Természettudományi szakosztály 2012. január 26-án tartotta meg évnyitó közgyűlését, amelyen az elnökség beszámolt az előző év tevékenységéről, ismertette a 2012. évre javasolt munkatervet.

A szakosztály tevékenységének alapját a havi tudományos előadások megtartása képezte. A közgyűlésen elfogadott munkaterv, valamint utólagos kiegészítések szerint nyolc előadás hangzott el: február 23-án Farkas György: *A digitális fényképezés lehetőségeinek kihasználása a tudományos kutatásban*, március 2. (az Agrártudományi Szakosztállyal közös szervezésben) Veress Éva: *Biokertművelés, egészséges életmód*, március 29-én Csavdári Alexandra: *Húsvéti kémia*, április 26-án Jakab Endre: *Antibiotikum-rezisztencia mechanizmusok a baktériumoknál*. Május 31-én a KAB-bal közös szervezésben került sor Sohár Pál (ELTE, Bp.) *Szerkezetfelderítés NMR spektroszkópiával*, majd június 1-jén ugyancsak Sohár Pál *Professzorok Batthyány köre* című előadására. Június 29-én Szócs Katalin *A természettudományok képleiről* tartott előadást, majd október 25-én az Agrártudományi Szakosztállyal közös szervezésben Mara Árpád (*A farkas Romániában*), illetve Bartók Katalin (*Vadgazdálkodás Romániában*) előadása hangzott el.

2012-ben 2 könyvbemutatóra is sor került: Bartók Katalin: *Románia természetvédelmi területei és fenntartható kezelésük módszerei* (szeptember 28.), illetve Wilhelm Sándor: *A sújtásos kűsz* (november 13.). Továbbá két kézirat is elkészült: összegyűlt az anyag a Múzeumi Füzetek kémia számához, valamint felvetődött Nagy Tóth Ferenc *Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Természettudományi Szakosztályának 150 éve* című munkájának önálló kötetként való kiadása.

A Szakosztály legjelentősebb rendezvénye 2012-ben is A Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvénysorozat keretében illesztett *Erdélyi Természettudományi Konferencia* című éves tudományos konferencia volt. Az előadásokra november 24-én az Apáczai Csere János Líceumban, Kolozsváron került sor (40 résztvevő). Összesen 25 bejelentett dolgozat került bemutatásra (1 plenáris és 24 előadás), melyek lefedték mind az öt meghirdetett tudományterületet (biológia, fizika, földtudományok, kémia, környezettudományok). A konferencia munkálatait Vörös Alpár, az Apáczai Csere János Líceum igazgatója, valamint az új szakosztályi elnök, Kékedy-Nagy László nyitotta meg. A nyitóbeszédet követően sor került a 60. életévet betöltött szakosztályi tagok köszöntésére is („Életek a tudomány és nevelés szolgálatában”). A plenáris ülészakon Zsigmond Enikő geológus *A mesebeli élet vizéről–székelyföldi borvizek* című előadása hangzott el, majd ezt követően az előadások a programnak megfelelően négy szekcióban zajlottak, ülésvezetők: Farkas György (kémia), Sárközi Zsuzsanna (fizika), Uray Zoltán–Bartók Katalin (biológia), Wanek Ferenc (földtudományok–környezettudományok). Továbbá sor került egy poszter bemutatására is.

A konferencia nagy népszerűségnek örvendett mind az előadók, mind a hallgatóság sorában, ugyanis az eddigieknél jóval nagyobb arányban voltak jelen fiatalok. A szerzők túlnyomó része a BBTE-t képviselte, de jelen voltak a Sapia EMTE, a marosvásárhelyi OGYE, a marosvásárhelyi Meteorológiai Állomás, a kolozsvári Ion Chiricuță Onkológiai Intézetet kutatói is. Az előadások anyagából kitűnt, hogy a hazai kutatók sok esetben nem csupán a romániai intézményrendszer keretein belül fejlesztik kapcsolataikat, hanem

számos magyarországi intézettel is együttműködnek, mint pl. ELTE-Budapest, Veszprémi Pannon Egyetem, az MTA kutatóintézetei stb.

Személyi visszavonulási kérelmek alapján megváltozott a szakosztály elnökségének összetétele, melyet a választmány egyhangúan elfogadott. Az új elnökség: dr. Kékedy-Nagy László (elnök), Katona Miklós (titkár), választmányi tagok: dr. Bartók Katalin, dr. Veress Erzsébet, dr. Uray Zoltán.

3. Az Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztály éves tevékenysége homlokterében a tudományos összejövetelek szervezése állt. Ezeknek egy része a szakosztályon belül működő szakcsoportok és területi csoportok szervezésében zajlott, szakmai-tudományos továbbképzők keretében. A szakosztály 2012 folyamán véglegesítette tagságának számítógépes nyilvántartását, 2089 személy adatait regisztrálták, az elmúlt évben 41 új tag iratkozott be. A tagdíj összege 50 RON rendes EME-tagok számára, 25 RON nyugdíjasok, PhD-hallgatók és rezidensek számára, valamint 10 RON egyetemi hallgatók számára. Ez az összeg magában foglalja az Orvostudományi Értesítő előfizetési díját is, abban az esetben, ha az illető 2012. december 31-ig befizette az évi tagsági díjat. A szakosztály területi központjai közül ott volt élénkebb tevékenység, ahol EMEOGYSZ rendezvényeket szerveztek. A területi csoportok rendezvényein a szakosztály gyakran más szervezetekkel társulva, társszervezőként szerepel, mint például a Hargita Megyei Orvoskollégiummal, a Maros megyei Tanácssal, a Báthory István Alapítvánnyal és a Magyar Egészségügyi Társasággal Szilágysomlyón.

A szakosztály felújított honlapja (www.emeogysz.ro), melyet dr. Szilágyi Tibor alelnök és dr. Orbán-Kis Károly választmányi tag hoztak létre és adminisztrálnak, hozzájárul az élénkebb információáramláshoz és a hatékonyabb szakmai a kapcsolattartáshoz. A szakosztályt mint orvostovábbképzőket szervező egyesületet 2012-ben is kreditpontadó szervezetként akkreditálták az országos Orvosi és Fogorvosi Kamaráknál. Az Orvosi Kamara 2012-ben a XXII. Tudományos Ülészakot és a XVI. Erdélyi Orvosnapokat az EMEOGYSZ által szervezett országos rendezvényként, a XX. Báthory Napok XIX. Orvostovábbképzőjét pedig helyi rendezvényként ismerte el. A Fogorvosi Kamara ebben az évben minden szakosztályi rendezvényt elismert.

A 2012-ben kiírt könyvpályázatra beérkezett kéziratok közül négy felelt meg a kiírás feltételeinek, a szaklektori döntések alapján Kun Imre Zoltán, Szántó Zsuzsanna *Neuroendocrinologia* című kézírata nyerte el a szakosztály Kiadói Testületének támogatását, melynek összege 2012-ben is 15 000 RON. Az Orvostudományi Értesítő 85. kötetének 2012-ben két különszáma jelent meg, melyek a XXII. Tudományos Ülészak és a XIX. Tudományos Diákköri Konferencia összefoglaló kötetei, ezek nyomdai költségeit a Gedeon Richter Románia Rt. gyógyszercég fedezte. Választmányi döntés alapján az Orvostudományi Értesítő ezzel a két számmal, valamint évi két szám megjelentetésének elfogadásával igyekszik behozni az egyéves lemaradást.

2012. március 23–24-én a családorvosi szakcsoport Székelyudvarhelyen a Pápai Páriz Ferenc Alapítvánnyal és a Magyar Egészségügyi Társasággal közösen szervezett

nagyszabású családorvosi továbbképzőt (378 résztvevő), külföldi és hazai előadókkal. A továbbképző keretén belül osztották ki a Pápai Páriz Ferenc-díjat, melyben prof dr. Széplaki Attila (Kolozsvár), dr. PhD. Zágoni Elemér (Csíkkarcfalva), dr. Orbán-Kis Károly (MOGYE) részesült. Köszönet illeti Balla Árpád főorvos urat, a Családorvosi Konferencia főszervezőjét.

2012. szeptember 21–22-én Nagyváradon, a XX. Báthory Napok keretében került megrendezésre a XIX. Orvostovábbképző dr. Széman Péter, az EME Szilágysomlyói Csoportjának vezetője és dr. Földes Béla főorvos szervezésében. A nemzetközi orvoskonferencia témája *A mesterséges élet. A mesterséges megtermékenyítés dilemmái* volt. A több mint 150 résztvevő részben külföldről (Magyarország, AEÁ), részben erdélyi megyékből érkezett, a továbbképzőn kilenc rendkívül érdekes témájú előadás hangzott el. A rendezvény a Báthory István Alapítvány, a Magyar Egészségügyi Társaság (MET) az Erdélyi Múzeum-Egyesület Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztálya, illetve az EME Szilágysomlyói Csoportja égisze alatt zajlott, és a Román Orvosi Kamara által elismert rendezvény volt. A nagy sikerű rendezvényről a Reggeli Újság, az Erdélyi Riport, a Bihari Napló külön hasábkon számolt be.

2012. november 9–11. között zajlott a szakosztály állandó őszi konferenciájaként meghirdetett XVI. Erdélyi Orvosnapok, melyet a Kolozsvári Akadémiai Bizottsággal, a Hargita megyei Orvosi Kollégiummal és a csíkszeredai Megyei Sürgősségi Kórházzal közösen szerveztek. Az igen sikeres háromnapos rendezvény helyszíne ezúttal is a csíksomlyói Jakab Antal Tanulmányi Ház volt 185 résztvevővel és 16 hazai és külföldi előadóval. November 10-én, szombaton délelőtt A Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvényt sorozat keretében dr. Vik János, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Római Katolikus Teológiai karának adjunktusa *Homo patiens – a szenvedés kérdése a Viktor E. Frankl-i logoterápia és egzisztenciaanalízis kontextusában* címmel tartott előadást.

A fogorvos-tudományi szakcsoport december 7-én Marosvásárhelyen tartotta hagyományos őszi továbbképzőjét, melynek meghívott előadója dr. Fritúz Gábor, a budapesti Kútvölgyi Klinikai Tömb Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Klinikájának szakorvosa volt. A több mint 95 résztvevő a bukaresti Fogorvosi Kamara által 12 kreditponttal elismert oklevél birtokába jutott.

A szakosztály több tagja részesült kitüntetésben 2012-ben. November 16-án a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Szenátusa díszdoktorrá avatta a 38. Doctor Honoris Causa ünnepség alkalmából dr. Gyéresi Árpád egyetemi tanárt. Október 28-án a SOTE Dies Academicusának keretén belül a dr. Genersich Antal Alapítvány által határon túli tudósoknak adományozott különdíjban részesült a Kolozsváron élő és dolgozó dr. Bódizs György főorvos és dr. Bódizs Éva gyógyszerész. Ugyancsak különdíjat kapott dr. Szabó Béla, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem professzora. Decemberben, a Román Gyógyszerész Kollégium gáláján, Bukarestben életműdíjat vettek át dr. Budaházy István (Nagyvárad) és Abrán Tünde (Székelyudvarhely) gyógyszerészek.

A Székelyudvarhelyen március 15–16. között megrendezésre került *Székelyföldi Tudományosság – Székely Tudósok* című tudománytörténeti konferencián a Szakosztály a

következő előadásokkal vett részt: Péter H. Mária: *Székelyföldi neves gyógyszerezsek*, Péter Mihály: *Neves székelyföldi orvosok élete és tevékenysége*.

A szakosztály 2012-ben első alkalommal vett részt külön kutatási osztályként az EME Kutatóintézetének munkájában, amelyre a Kutatóintézet kutatási pályázatát elnyerő három kutatócsoport sikeres munkája adott lehetőséget. A 2011. november 7. és 2012. március 31. között zajló együttműködés bizonyítja a tulajdonképpeni kutatómunka lehetőségét és a pályázati próbálkozások kiszélesítésének szükségességét.

A szakosztály minden évben pályázatot ír ki orvosok, fogorvosok és gyógyszerészek kutatói tevékenységének és szakmai érvényesülésének segítésére, a 2012-es kutatási ösztöndíjára beérkezett három pályázatból a választmány által kinevezett bizottság dr. Fülöp Ibolyának és dr. Mezei Tibornak ítélte oda a támogatást. Az erdélyi magyar orvostanhallgatók tudományos-szakmai képzésének támogatására 2012-ben is pályázatot írt ki a szakosztály, a szavatai XXII. Tudományos Ülésszakon való ingyenes részvételre beérkezett 25 pályázat közül 20 került elfogadásra.

A végzős egyetemi hallgatóknak 2006-ban létrehozott Csögör Lajos-díj és oklevél kiosztására 2012-ben is az egyetemi éveket záró ballagáson került sor a Vártemplomban. A díj pénzjutalommal és a *Csögör Lajos börtönévei* című kötettel állít emléket és követendő példát az egyetemi tanulmányaik során legjobb eredményt elérő végzős hallgatóknak. Díjazottak: Koncz Szabolcs, Dénes Hanga és Szabó Zoltán István.

A 2012-es évben a szakosztályhoz szervezetektől és magánszemélyektől könyvadományok érkeztek: a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaságtól cserefolyóiratként a *Gyógyszerészet és az Acta Pharmaceutica Hungarica*. Az MTA KOKI-tól rendszeresen érkeznek a *Nature* és a *Science* folyóiratok. Péter Mihály professzor úrtól a Magyar Tudomány, az Átalveto, valamint az amerikai Emerging Infectious Diseases folyóiratok.

A szakosztály kapcsolatban áll a kolozsvári Akadémiai Bizottsággal, amelynek Egészségügyi Szakbizottságát dr. Szilágyi Tibor egyetemi tanár, Gyógyszerésztudományi Szakbizottságát pedig Gyéresi Árpád egyetemi tanár vezeti, valamint a Magyar Gyógyszerésztudományi Társasággal, amelynek Tanácskozó Testületében Sipos Emese docens képviseli a szakosztályt. Ezenkívül együttműködik a Magyar Egészségügyi Társasággal (MET), Balla Árpád főorvos a MET Kárpát-medencei alelnöke; Széman Péter főorvos, erdélyi régiófelelős segítségével a magyarországi Országos Alapellátási Intézettel, a magyarországi Országos Gyógyintézeti Központtal, a Studium Alapítvánnyal, valamint a Marosvásárhelyi Magyar Diákszövetséggel. A felsorolt országos és nemzetközi szervezeteken kívül a szakosztály kapcsolatban van olyan helyi alapítványokkal és társaságokkal, mint például a Keresztény Orvosok Szövetsége (KEOSZ), a szilágysomlyói Báthory István Alapítvány, a marosvásárhelyi EMKE, a székelyudvarhelyi Pápai Páriz Ferenc Alapítvány, a szatmári Szent-Györgyi Albert Társaság.

A szakosztály költségvetése 2012-ben 118 500 lej volt. Bevételük a tagdíjából, a tudományos ülésszak és továbbképzők részvételi díjaiból, valamint a pályázatokon nyert összegekből, támogatásokból származik.

Tisztségviselők: Egyed-Zsigmond Imre elnök, Tatár Márta, Sipos Emese, Szilágyi Tibor alelnökök, Mártha Krisztina titkár, Szatmári Szabolcs jegyző.

4. A Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztály 2012-es tevékenységének döntő részét is a szakmai előadások képezték. Ezt egészítették ki a kerekasztal-megbeszélések, valamint a tematikus évi konferenciák, amelyeket 2012-ben is a három szakosztályi alcsoport sajátos tevékenységi köreinek megfelelően külön szervezett. A Közgazdasági szakosztályi alcsoport tevékenységének döntő részét a KAB Közgazdasági szakbizottságával közösen szervezte, így nagyobb közönség előtt folytathatta tudomány-népszerűsítő előadássorozatait. Az alcsoport az elmúlt évben 8 szakosztályi rendezvényt szervezett, 7 felolvasóülést és egy tudományos tematikus konferenciát. Az előző évekhez viszonyítva a rendezvények száma csökkent, szakmai színvonaluk, a szakosztályi elnökök becsülése alapján, minden bizonnyal nőtt. A szakosztály meghívott előadói a következő neves külföldi szakemberek voltak: dr. Bokros Lajos (CEU, Budapest, európai parlamenti képviselő), aki az év folyamán két előadást is tartott: március 7-én *Magyar-román közeljövő* és október 14-én: *Az eurózána túlélési esélyei* címmel. 2012 szept. 7-én két előadás hangzott el: dr. Horváth Gyula (az MTA doktora, egyetemi tanár, az MTA Regionális Kutatások Intézete tudományos tanácsadója): *Regionális szerkezetátalakítás, újraparaszítás és felsőoktatás-fejlesztés*, valamint dr. Fodor István részéről (az MTA doktora, professor emeritus, MTA Regionális Kutatások Intézete): *Fenntartható fejlődés és környezetipar*. 2012. október 24-én *Sinóros-Szabó Botond* (az MTA doktora, egyetemi tanár, Debreceni Egyetem) tartott előadást az EME székházában *Az elmaradott térségek fejlesztésének komplex, rendszerszerű megközelítése* címmel. A szakosztály hazai meghívottjai a BBTE, valamint a Sapientia EMTE tanárai közül kerültek ki. Dr. Vincze Mária (nyug. egyetemi tanár) *Élő és alvó vidékek Romániában*, Csata Zsombor (adjunktus) *A vállalkozóvá válás társadalmi feltételei Erdélyben*, míg dr. Szócs Emese (adjunktus) *A vidékfejlesztési támogatások területi eloszlásának komplex elemzése* címmel tartott előadást.

A IV. Szakosztály legfontosabb évi rendezvényére 2012. december 8-án került sor A Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvénysorozat keretei közt. A szakosztályi konferencia három szekcióra oszlott, így egy időben három különböző helyszínen zajlott.

A Közgazdaságtan szekcióban elhangzott előadások a regionális- és vidékfejlesztés elméleti és módszertani problémáit járták körül: Magyarai Tivadar (BBTE Szociológia és Szociális Munkásképző Kar): *Kvalitatív kutatások – általános összefoglaló*; Benedek József (BBTE Földrajz Kar): *Növekedési pólusok Romániában*; Kovács Ildikó (BBTE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar): *A BBTE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kara magyar tagozatos diákjainak kutatási tevékenysége*; Vincze Mária (BBTE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar): *Elméleti és módszertani dilemmák a vidékfejlesztési kutatások terén*; Kurkó Ibolya (BBTE Földrajz Kar): *Regionális versenyképesség*; Kassay János, Csata Andrea, György Ottília, Fejér-Király Gergely (Sapientia EMTE, Csíkszereda): *A gazdasági válság hatása a regionális versenyképességre*; Szász Erzsébet, Nagy Edit (Partiumi KE, Nagyvárad): A

kis- és középvállalkozások társadalmi felelősségvállalásának vizsgálata Erdélyben. Az előadásokat élénk vita követte.

A Jogtudományi szekció keretében immár második alkalommal került megrendezésre a román–magyar–szerb kereskedelmi jogi nemzetközi konferencia Kolozsvárott. A rendezvényt a szakosztály a Sapientia EMTE Jogtudományi Tanszékével közösen szervezte. Az előadók Romániából, Magyarországról (Nótári Tamás, Papp Tekla, Auer Ádám) és Szerbiából (Dudás Attila) érkeztek. Az értekezések a magyar magánjog történeti fejlődésére, illetve ennek különböző gyakorlati aspektusaira fókuszáltak, eszmecsereket folytattak továbbá a román magánjogi kodifikációról, illetve a szerb jogintézmények működéséről. A rendezvény hallgatósága a Sapientia EMTE és a BBTE Jogtudományi Karának hallgatói és szak kollégistái (Jurátus Kör, Mikó Imre Jog- és Közgazdaságtudományi Szakkollégium) közül került ki, emellett szép számmal képviseltették magukat a Kolozs Megyei Ügyvédi Kamara ügyvédei, ügyvédi asszisztensek és más szakemberek (több mint 30 résztvevő). A félnapos rendezvény lehetőséget nyújtott a (román, magyar és szerb) kereskedelmi jog területéről származó naprakész információk továbbítására és megtárgyalására, valamint az egyéni kutatások bemutatására és továbbgondolására, tudományos körforgalomba való bekapcsolására. A konferencián bemutatott előadások a Scientia Iuris jogi szakfolyóirat 2013-as számában jelennek majd meg.

A Társadalomtudományi alcsoport tudománynapi rendezvényét a BBTE PKKTK Politikatudományi Intézete magyar tagozatával közösen szervezte. Előadásokat tartottak Kiss Ágnes (doktori hallgató – Közép-Európai Egyetem, Politikatudományi Tanszék; tudományos segédmunkatárs – Nemzeti Kisebbségkutató Intézet; illetve megbízott oktató – BBTE, PKKTK: Politikatudományi Intézet): *Az informális gyakorlat négy típusa a román kommunista cenzúra rendszerben*; Székely István Gergő (doktori hallgató – Közép-Európai Egyetem, Politikatudományi Tanszék; tudományos munkatárs – Nemzeti Kisebbségkutató Intézet; illetve megbízott oktató – BBTE, PKKTK: Politikatudományi Intézet): *Választási részvétel, pártpreferenciák és a pluralizmus hatása az erdélyi magyar közösségre*; Székely Tünde (doktori hallgató – Budapesti Corvinus Egyetem, Társadalomtudományi Kar; tanársegéd – Sapientia EMTE, Természettudományi és Művészeti Kar) – ifj. Toró Tibor (doktori hallgató – BBTE, Történelem–Filozófia Kar; tanársegéd – Sapientia EMTE, Természettudományi és Művészeti Kar): *Önkéntesség az erdélyi ifjúsági szervezetek körében*; ifj. Toró Tibor (doktori hallgató – BBTE, Történelem–Filozófia Kar; tanársegéd – Sapientia EMTE, Természettudományi és Művészeti Kar): *Az RMDSZ érdekérvényesítése az elmúlt huszonkét évben*; Szász Alpár Zoltán (egyetemi tanársegéd – BBTE, PKKTK: Politikatudományi Intézet): *Politikatudomány és politikai elemzés*; Ilyés Szilárd Zoltán (doktori hallgató – BBTE, Történelem–Filozófia Kar / tudományos munkatárs – EME): *Zoon politikon. A deliberatív demokrácia esélyei* és Veress Enikő (doktorandusz – BBTE, Szociológia és Szociális Gondozás Kar): *A Hangya szövetkezet, azaz a szociális gazdaság (social economy) hagyománya Erdélyben*.

Mint ahogy az a fenti beszámolóból kitetszik, a szakosztály, annak ellenére, hogy számszerűleg a legkisebb az EME keretein belül (52 tag), sokszínű tudományos tevékenységet folytat. A szakosztályi tagok az előadások és konferenciák szervezésén túl, számos

szakmai publikációt tudhatnak maguk mögött, melyek egy része az Erdélyi Múzeum folyóirat 2012/2 számában látott napvilágot. Habár a szakosztály tervei között szerepelt két főkegyesület megszervezése is (Sepsiszentgyörgy, Nagyvárad), ezek a helyiek érdektelensége miatt nem valósulhattak meg. A szakosztály vezetősége számára azonban a legnagyobb gondot továbbra is a fiatalság bevonása és mozgósítása jelenti.

A szakosztályi munka Vincze Mária elnök, Szócs Emese, Kokoly Zsolt és Szász Alpár Zoltán alelnökök, valamint Bíró Biborka titkár irányításával zajlik.

5. A Műszaki Tudományok Szakosztály tevékenységét a 2012-es évben is a sokrétűség jellemezte, a már beindított programokat következetesen folytatta, ugyanakkor újabakkal is kiegészítette rendezvényei sorát. A szakosztály az elmúlt évben indította útnak ipartörténeti előadás-sorozatát, melynek célja az adatgyűjtés, a kutatás ösztönzése és eredményeinek bemutatása, egyszerűen az ipartörténeti adatok feltárása, ugyanakkor az ipar újraindításának fontosságára is szeretné felhívni az érdeklődők figyelmét. Az előadás-sorozat első rendezvényére március 1-jén került sor Sándor László *A Triumf (Sinterom) gyűjtőgyertyagyár története* című előadásával. A szakosztály március 22–23-án tartotta immár hagyományossá vált tudományos fórumát, a Fiala Műszakiak XVII. Nemzetközi Tudományos Ülésszakát. 2012-ben a konferencia tudományos bizottsága 155 erdélyi, felvidéki és magyarországi szerző 100 dolgozatát fogadta el közlésre. Az előző évekkel összehasonlítva elmondható, hogy ebben az évben gyűlt össze a legtöbb tanulmány, ami a rendezvény növekvő népszerűségét is jelzi. Örömdetes az a tény is, hogy idén jelentkeztek legtöbben a hazai diákok közül. A rangos szakmai rendezvényen jelen voltak a Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem diákjai is, ami egyben azt az üzenetet is hordozta, hogy van mire alapozni a nemrég elnyert akkreditáció után a mester-, illetve doktorképzés elindítását. A konferencia két plenáris előadással kezdődött (Dávid László a Sapientia - Erdélyi Magyar Tudományegyetem rektora és egyetemi tanára *Új lehetőségek a valós idejű nemlineáris modell alapú prediktív szabályozásokban és ezek alkalmazása a robotirányítási algoritmusok tervezésében* címmel tartott előadást, valamint Dobránszky János, a budapesti Műszaki Egyetem tudományos főmunkatársa *Budapesti Műegyetem gépészeti, anyagtchnológiai tanszékének kutatómunkája* című előadása hangzott el), melyet a Maros Dezső-díj átadása követett. Az idén első alkalommal került sor a jeles tudós emlékére alapított díj átnyújtására, melynek célja a romániai magyar ifjú műszaki szakemberek kutatásának támogatása, elismerése. 2012-ben ifj. Orbán György építész doktorandus részesült ebben a kitüntetésben. Délután nyolcvanhét előadás hangzott el hat szekcióban, az EME központi székházában, illetve a Sapientia EMTE központi épületében. A rendezvény másnapján a résztvevők erdélyi barangoláson vettek részt. Az ülésszak megnyitásával egy időben a 100 tanulmányt tartalmazó 434 oldalas konferenciakötet már olvasható volt a világhálón az EDA-ban (<http://hdl.handle.net/10598/15470>). Május 8–9-én került sor a Közép-európai Ipari Örökség Útja Egyesület közgyűlésére és tisztújítására, melynek tudományos tanácsában a szakosztály továbbra is képviselteti magát. A Budapesten május 14-én tartott Gillemot László Tudományos Emlékkonferencián is képviseltette magát a szakosztály.

Május 25-én folytatódott az ipartörténeti kutatások előadásorozata, ez alkalommal Ke-rekes Sándor mérnök *A kolozsvári Vasúti Főműhelyek (REMARUL „16 februarie”) története* címmel tartott előadást. A szakosztály nyári rendezvénye, a Technikatörténeti Alkotótábor a 2012-es évben kétszer került megszervezésre. A rendezvény célja régiónk védett mű-emléképileteinek és területeinek dokumentálása, felmérése, rehabilitációja. A július 7–14-én tartott VII. Technikatörténeti Alkotótáborban a hangsúly főként a szakmai előadásokra és a gyakorlati oktatásra tevődött. A mintegy harminc résztvevő diák számára egyetemi oktatók, szakemberek tartottak előadásokat, ily módon is ösztönözve az interdiszciplináris együttműködést. Az elkészült tervek, rajzok az Erdélyi Digitális Adattár frissen kialakított tervtárába kerülnek, ahol az előző évi dokumentumok is helyet kaptak. Az augusztus 23–26-án Kidén tartott VIII. Technikatörténeti Alkotótábor a szakértők terepszemléje volt, ahol a térség felmérésének elindítására és a helyi szakmai kapcsolatok kialakítására figyeltek a tábor szervezői. A négynapos terepmunkán négy templomban összesen hat harang és egy toronyóra vizsgálatára és felmérésére került sor. A résztvevők olyan objektumok műszaki mérésére összpontosítottak, melyeket eddig nem nagyon tanulmányoztak. A táborban megkezdett munkálatok az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya keretében tovább folytatódnak a felmérések konkrét munkálatai kisebb (szak)csoportokban, diákok bevonásával.

A Kolozsvári Magyar Napok rendezvényei alatt a szakosztály a Szent Mihály-templom toronylátogatás programjában vett részt. Ezenkívül partnere volt a *Kolozsvári ferences templom és kolostor egykor és most* című tárlatnak, melynek megnyitóján ifj. Orbán György építész a szakosztályt képviselve vázolta az eddigi felmérések eredményeit. A ferences templom felmérése során elkészített fotók és tervrajzok az Erdélyi Digitális Adattárban vannak elhelyezve.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben november 23-i plenáris ülésén dr. Dávid László egyetemi tanár, a Sapientia EMTE rektora tartott előadást *Az optimális irányítás, egy új innovatív szemlélet a globális felmelegedés gondjainak kezelésére* címmel. A november 24-i szakosztályi rendezvény immár a tizenharmadik tudományos ülészak volt, melyen 18 szerző 10 előadása hangzott el, a szekcióüléseket Máté Márton (EME-MTSZ alelnök, EMTE, Marosvásárhely), Márton László (EME-MTSZ alelnök), Gobesz Ferdinánd-Zsongor (KME, Kolozsvár), illetve Dezső Gergely (Nyíregyházai Főiskola) vezették. A rendezvény, melyen a szakosztály tagjai és a társintézmények képviselői vettek részt, fórumot kínált a hazai és külföldi kutatók munkájának megismertetésére, valamint intézményeik bemutatására, a szakmai kapcsolatok kialakítására és ápolására. Az előadások tartalmi kivonatai az Erdélyi Digitális Adattárban olvashatók (<http://eda.eme.ro/handle/10598/25038>).

2013. január 7-én Gyergyószentmiklóson a Salamon Ernő Irodalmi Kör szervezésében mutatták be Márton László *Kós Károly, a művészi kovácsoltvas formatervezője* című, 2012-ben megjelent könyvét, amely a Tudomány- és Technikatörténeti Füzetek sorozat 6. kötete.

A szakosztály a 2012-es évben is több közös kutatást támogatott: a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Anyagtudományi és Technikatörténeti szakkörének munkáját

segítette, illetve a kutatásba bevonta a Sapiaientia EMTE és a BBTE hallgatóit. 2012-ben több szakosztályi tagársunk munkája részesült elismerésben: Hollanda Dénes professzort az MTA Arany János-éremmel tüntette ki, Gyenge Csaba, Dávid László, Csibi Vencel professzoroknak az Óbudai Egyetem címzetes egyetemi tanári címet adományozott. Imecs Mária professzorasszonyt, a szakosztály választmányi tagját december 20-án Gábor Dénes Energetikai Nemzeti Díjjal tüntették ki tudományos eredményeiért, továbbá a felsőfokú oktatás, a doktorandusképzés terén kifejtett eredményes tevékenységéért.

Az elmúlt évben a Tudomány- és Technikatörténeti Füzetek – a szakosztály 2009-ben indított új sorozata – két kötettel bővült: Jancsó Árpád: *Az Arad–Temesvár vasútvonal története.* (TTF 5.); Márton László: *Kós Károly, a művészi kovácsoltvas formatervezője.* (TTF 6.). Ezenkívül a Műszaki Tudományos Füzetek XVII. konferenciakötete, valamint az AMTNE – Műszaki Tudományok kivonatfüzete jelent meg.

Tisztségviselők: Bitay Enikő elnök, Máthé Márton, Márton László alelnökök, Szilágyi Júlia titkár.

6. A Matematikai és Informatikai Szakosztály tevékenysége 2012-ben is nagyon sokszínű volt. A szakosztály tagjai konferenciákat, tudományos ülészeket, előadásokat, továbbképzőket, szakmai versenyeket és könyvbemutatókat szerveztek vagy vettek részt ezek szervezésében. Ennek érdekében a szakosztály együttműködött a BBTE és a Sapiaientia EMTE oktatóival, a Farkas Gyula és a Mitis Egyesületekkel, a Matlap közösségével, a Radó Ferenc Matematikaművelő Társasággal, valamint a KAB Matematika, Informatika, Fizika és Csillagászati Szakbizottságával, továbbá együttműködött az EME Műszaki Tudományok Szakosztályával is. A szakosztályi tagok előadásokkal vettek részt a Fialat Műszakiak XVII. Tudományos Ülésszakán, melyen a műszaki tudományokhoz kapcsolódó aktuális kutatási eredményeiket mutatták be.

A szakosztály által szervezett legfontosabb esemény az immáron harmadjára megszervezett *Matematika és Informatika Alkalmazásokkal* című konferencia volt, amelyre a Magyar Tudomány Napja Erdélyben 11. fóruma keretében Kolozsváron november 9–11. között került sor. A konferencián több mint 60 személy vett részt. A matematika, informatika, tudománytörténet, illetve didaktika témakörökben összesen 32 előadás hangzott el. Ugyancsak ekkor, második alkalommal került sor a *Matlap találkozóra*. A matematikatörténeti és didaktikai előadásokat négy könyvbemutató követte, mely a szakosztály tevékenységének eredményességét méltatott bizonyítani. Az Ábel Kiadó gondozásában jelent meg Schlesinger Lajos *A tér absolute igaz tudománya. Jubileumi előadás Bolyai János születésének 100-dik évfordulója alkalmából* című munkája (a szöveget gondozta Mezei Ildikó Ilona, Nagy Gábor Péter és Varga Csaba). A könyv az eredeti Schlesinger-jegyzet forrásfeldolgozása, és röviden ismerteti a jegyzetben előforduló matematikai fogalmakat is, valamint tartalmazza Gábor Zoltán professzornak egy a témához kapcsolódó értekezését is. A könyvet Szenkovits Ferenc méltatta. További bemutatott kötetek: Olosz Ferenc: *Egyenletek*, Simon József: *Képességfejlesztő tesztek matematikából nyolcadikosoknak*, valamint egy az *Octogon Mathematical Magazine* folyóirat húszéves megjelenésének évfordulója

alkalmából publikált kiadvány, melyet Bencze Mihály főszerkesztő ismertetett. A konferenciát a Farkas Gyula Emlékérem átadása zárta. A már hetedik alkalommal kiosztott díjat 2012-ben két kolozsvári és egy gyergyószentmiklósi tanár vihette haza. A díjazottak a matematikai és informatikai ismeretek terjesztésében és a tehetséggondozásban kiemelkedő eredményt elért középiskolai tanárok.

November 23-án, a Magyar Tudomány Napja Erdélyben 11. fórumának plénumán dr. Németh Sándor, az MTA tagja tartott előadást *A jövő a tegnappal kezdődik* címmel.

December 14-én, Bolyai János születésének 210. évfordulója alkalmából, a szakosztály tagjai megkoszorúzták a híres matematikus szülőházán elhelyezett emléktáblát. Ugyancsak ebből az alkalomból jelentette meg Oláh-Gál Róbert „*Bolyai-breviárium*” című könyvét. A könyvbemutatóra december 15-én került sor a Sapientia EMTE kolozsvári székhelyén. A házigazda Kása Zoltán, a Scientia Kiadó igazgatója volt, a könyvet Szenkovits Ferenc (BBTE Magyar Matematikai és Informatikai Intézetének igazgatója) mutatta be.

Tisztségviselők: Robu Judit elnök, Makó Zoltán alelnök és Darvas Zsolt titkár.

7. Az EME Agrártudományi Szakosztálya a 2012-es évben több előadást és megemlékezést szervezett. Január 17-én Györffy Jenő borász tartott népes közönség előtt előadást, amelyen a BBTE Spectator Media Szakkollégium magiszterképzős újságíró diákjai is részt vettek. Március 2-án T. Veress Éva a biotermesztés titkait, előnyeit és fortélyait mutatta be a résztvevőknek. Április és május folyamán több előadást tartott az érdeklődőknek a biotermesztés népszerűsítése céljából, majd június 21-én bemutatót tartott saját biokertjében. Február 17-én a 120 éve született Lám Béla egyetemi tanárra emlékezett a szakosztály. A híres gépészmérnök életútját Farkas Zoltán ismertette, majd Antal András, volt diákja, utóbb kollegája méltatta. A megemlékezésen Hantz Lám Irén családi emlékeket és képeket mutatott be, Albert Júlia színművésznő pedig Lám Béla verseiből, írásaiból adott elő néhányat. Ugyancsak a megemlékezések közé sorolható a szeptember 26-án tartott Kós Balázs-emlékest. Az Erdélyi Gazda egykori főszerkesztőjéről pályatársai, tanítványai emlékeztek meg, a rendezvényen a családtagok is részt vettek. Az est folyamán szót kértek Cseke Péter, Farkas Zoltán, Dimény Zoltán és Szabó Zsolt, valamint Lázár László, aki az egykori kolléga Antal András üzenetét tolmácsolta.

Március 10-én került sor a *Nyárádszeredai kertésznapiak* című rendezvényre. Az immár hagyományoszerű előadás-sorozat a Budapesti Corvinus Egyetem Nyárádszeredai Levelező Tagozatával és a Romániai Magyar Kertészársasággal közösen került megrendezésre. Az eseményen az érdeklődők szakmai előadásokon, termékbemutató vásáron, magbörzén vehettek részt, a könyvstandon pedig az agrártudományok iránt érdeklődők számtalan új kiadványt vásárolhattak meg.

Augusztusban a Kolozsvári Magyar Napok alkalmából a szakosztály a Kolozsvár Társasággal a Dr. Szász Pál Emlékét Ápoló Baráti Társasággal közösen szervezte a *Kolozsvár vonzáskörében* előadás-sorozatot, melyen dr. Szász István Tas és Farkas Zoltán tartottak előadást *A Szász családok szerepe Erdély mezőgazdaságának fejlődésében* címmel. A Farkas utcai közös standon termékbemutatóra is sor került. Szintén a Magyar Napok alkalmával

a szakosztály tagjai közül Orbán Sándor *A szőlő betegségei és kártevői elleni védekezés* címmel, Lőrincz Piroska pedig *A biogazdaságok és -termékek minősítése, biobortermelés* címmel tartott szakelőadást. A Kolozsvári Magyar Napok szervezői által meghívott budapesti Magyar Mezőgazdasági Múzeum dr. Fehér György főigazgató által vezetett küldöttségével többször is találkoztak a szakosztály vezetői, elkísérték őket temetőlátogatásra, majd augusztus 17-én meghívták a küldöttséget az EME-székházba, ahol Sipos Gábor elnök fogadta őket. A beszélgetésen felvetődött egy szorosabb együttműködésről szóló keretmegállapodás megkötésének terve. A látogatás alkalmából kiadványcserére is sor került.

Szeptember 27-én és október 25-én a Természettudományi Szakosztállyal közös könyvbemutatóra (Bartók Katalin) és előadásokra (Bartók Katalin, Mara Árpád) került sor. Mindkét alkalommal Románia természetvédelmi területeiről, illetve az erdélyi vadgazdálkodásról esett szó. Az előadók rámutattak a vadgazdálkodásban előforduló törvénytelenségekre, a vadállomány helytelen gondozására, az egyes fajok túlzott elszaporodására vagy, épp ellenkezőleg, számos faj kipusztulásának veszélyeire.

November 17-én, Marosvásárhelyen nyolcadik alkalommal került megrendezésre a Sapientia EMTE Kertészmezőgazdasági Karával közösen A Magyar Tudomány Napja Erdélyben tudományos ülésszak. Ebből az alkalomból 18 előadás hangzott el: magyarországi és hazai szakemberek, kutatók, egyetemi hallgatók ismertették tevékenységüket az érdeklődéssel figyelő közösség előtt.

Az év folyamán több köszöntésre is sor került. A szakosztály február 29-én a nyolcvanéves Wagner Istvánt köszöntötte, az év utolsó rendezvényén (december 8.) pedig a nyolcvanöt éves Antal András, Bogdán Imre és Rácz Sándor EME-tagokat ünnepelte, akik meghitt beszélgetés keretében emlékeztek vissza az erdélyi mezőgazdaság egykori gondjaira, s értekeztek az agrártudományok aktuális kihívásairól.

Tisztségviselők: Farkas Zoltán elnök, Nyárádi Imre István alelnök, Lázár László titkár.

Ifjúsági szakcsoportjaink

A **GEKKO** (Geológus Egyetemisták Kolozsvári Kutató Osztálya) a 2012-es évben is megrendezte az immár hagyományossá vált GEKKO Tábort, melyre július 18–22. között került sor Alsórákoson. A négynapos sátoztáborozáson 22 diák és oktató vett részt. A programok között szerepelt túrázás, ásvány- és kőületgyűjtés, valamint az Alsórákos környékén található jellegzetes földtani képződmények meglátogatása. A GEKKO tagjai ez évben is részt vettek számos szakmai konferencián, tudományos diákköri konferencián, valamint terepgyakorlatokon, illetve az egyetemi nyílt nap szervezésében is kivették a részüket. December folyamán tisztújítás történt, Nagy Réka leköszönő elnököt Bartha István Róbert követte a tisztségben. Az alelnök és titkár személye nem változott, az alelnöki teendőket továbbra is Dénes Réka, a tikári feladatokat pedig Nagy Orsolya-Réka látja el.

Folyó évi tervei között szerepelnek: tudomány-népszerűsítő előadásorozatok, amelyek keretében havonta meghívott szakemberek tartanak majd előadásokat, a földtudományokban használt számítógépes szakprogramok oktatásának elindítása (1-2 napos intenzív kurzusok keretén belül), valamint gyűlések, diákelőadások. A GEKKO-val kapcsolatos információk, további programok, illetve az eddigi rendezvényeiről szóló információk, fényképek a szakcsoport honlapján – www.gekko.ro – található.

A **KoMaTe** (Kolozsvári Magyar Történészhallgatók Egyesülete) 2012-ben is havi rendszerességgel szervezett szakköri tevékenységeket, valamint filmvetítésekkel egybekötött szakosztályi előadásokat, kirándulásokat. A 2012–2013-as tanévtől indult az Őskor és Régészet Szakkör Tagjai pedig számos konferencián vettek részt előadóként, szervezőként.

Az 2012 novemberében tartott közgyűlésen új vezetőséget választottak, amelynek tagjai: Mákszem Hunor elnök, Major Renáta és Nagy-Menyhárt Szidónia alelnökök, ugyanekkor a szakkörök vezetősége is megújult. 2012 februárjában a kolozsvári középiskolások számára *Árpádok nyomában* címmel szerveztek nagy sikerű történelemversenyt.

Az egész kart megmozgató KoMaTe Napokra december 14–16. között került sor, a rendezvény első napján előadások hangzottak el. Az előadók között egyetemi tanárok, valamint magiszteri és egyetemi hallgatók szerepeltek. A második napon történelmi témájú vetélkedőkre és filmvetítésre került sor.

A 2010-ben az EME és a KMDSZ között létrejött egyezmény eredményeként az ifjúsági szakcsoport, habár a KMDSZ égisze alá tartozik, szakmai, tudományos téren az EME által képviselt értékeket tartja szem előtt. Ennek a szoros együttműködésnek köszönhető az is, hogy a szakcsoport 1995-től folyamatosan bővülő könyvtára az EME Jókai utcai székházában, a Pósta Béla Egyesület irodájában található. Az egyetemi jegyzeteket, szakkönyveket és számos kézikönyvet tartalmazó könyvtárat nem csupán a KoMaTe-tagok, hanem a Történelem Kar hallgatói, de akár más egyetemek hallgatói is igénybe vehetik.

Fiókegyesületeink

Az EME **marosvásárhelyi fiókszervezetének** tudományos tevékenységet végző tagjai elsősorban a természet- és műszaki tudományok művelői, akik munkásságukat egyéb szakmai intézményekben, egyesületekben vagy egyéni úton, szabadidejükben fejtik ki. Az 1. Szakosztályhoz tartozó tagtársak közül is többen az EME-n kívül más tudományos szervezetekhez is kapcsolódnak, például az történészek a marosvásárhelyi Borsos Tamás Egyesülethez, a néprajzosok a Kriza János Néprajzi Társasághoz. Ennek értelmében a szakmai szempontból aktív tagok egyéb tudományos intézmények által szervezett hazai és külföldi tudományos megnyilvánulásokon is részt vesznek, valamint több tudományos cikket közölnek szakmai folyóiratokban és tanulmánykötetekben. Mindezek mellett a tapasztalt kutatók rendszeres tanácsadást nyújtottak a pályakezdő fiataloknak, de másoknak is.

A fiókegyesület október 28-án, dr. Szabó Miklós 80. születésnapja tiszteletére, Marosvásárhelyen tudományos ülészakot szervezett *Peregrinația academică și contactele Transilvaniei cu Europa în secolele XII-XX / A külföldi egyetemjárás és Erdély európai kapcsolatai a*

12–20. században címmel (szervezők: Pál-Antal Sándor, Simon Zsolt, Cornel Sigmirean, A Román Akadémia „Gheorghe Șincai” Társadalom- és Bölcsészettudományi Kutatóintézete, „Petru Maior” Egyetem, támogató: Maros Megyei Tanács). A rendezvényen az ünnepelt és a szervezőkön kívül előadást tartott még Lucian Nastasă Kovács (Kolozsvár), Csáki Árpád (Sepsiszentgyörgy), Szögi László (Budapest). A konferencia szervezői egyben egy emlékkötetet is szerkesztettek (*A történetíró elhivatottsága. Vocația istoricului. Emlékkönyv Szabó Miklós születésének 80. évfordulójára*. Szerk. Pál-Antal Sándor – Cornel Sigmirean – Simon Zsolt. Marosvásárhely, Mentor Kiadó, 2012. 464 old.).

A könyvkiadás az utóbbi időben a tudomány népszerűsítésének egyik leghatékonyabb módszere, így hát a fiókegyesület az elmúlt két évben szervezett konferenciákon elhangzott előadások jelentős részét írásban is megjelentette (*A Maros megyei magyarság történetéből*. Tanulmányok. III., ill. *Tanulmányok Marosvásárhely történetéből*. Marosvásárhely, Mentor Kiadó, 2012. Szerk. Pál-Antal Sándor (fiókegyesületi elnök), illetve Simon Zsolt (f.i.e. titkár).

A Zilah és Vidéke Fiókszervezet nem törekedett és nem törekszik látványos rendezvényekre és szereplésre, azonban a kulturális eseményeken való állandó jelenléttel aktív szerepet tölt be a szilágysági magyarok életében. Munkássága által az EME működésére és fontosságára igyekszik felhívni a figyelmet. Tagjai közül 15–20 személy veszi ki részét kitartóan és állandóan a különböző kulturális rendezvények megszervezésében, képviselve valamilyen formában az Egyesületet is. Ezek közül többen közszereplést is vállaltak, előadásokat tartottak, mint például Lakóné Hegyi Éva, László László, Gáspár Attila, Kovács Kuruc János, Fejér László (aki egyben a Hepehupa című szilágysági művelődési folyóirat főszerkesztője), Bajusz István.

A fiókszervezet 2012 folyamán sok helyi kulturális rendezvényen vett részt (esetenként hozzájárulva a szervezéshez is), így március 15-én; a történelmi évfordulók megemlékezésein; a szilágysomlyói *Báthory-napokon*; a szilágycsehi *Tövishát-napokon*; a zilahi *Szüreti napokon*, a Megyei Múzeum rendezvényein; *A költészet tavaszán*, a *Városnapokon* stb. A fent említett rendezvényeken a fiókegyesület a zilahi EMKE-vel, a Pro Zilah Egyesülettel, a szilágysomlyói EME-fiókegyesülettel, a szilágysomlyói Báthory István Alapítvánnyal, a szilágycsehi Tövishát Kulturális Társasággal, a Hepehupa művelődési folyóirattal, a zilahi Megyei Múzeummal, valamint a Pósta Béla Egyesülettel működött közre.

2012. május 12-én került sor a Fiókszervezet évi nagy rendezvényére, a *Szilágyság-kutatás napjára*. Az immár 9. alkalommal megszervezett rendezvény célja a szórványban élő, és ezért eléggé elhanyagolt szilágysági magyarok önazonossági tudatának erősítése. A *Szilágyság-kutatás napjának* célja minél nagyobb közönség és szélesebb társadalmi réteg körében ismertetni a vidék történelmét, ennek megfelelően a rendezvényen elhangzott előadások elsősorban a Szilágyság történelmének és kultúrájának bemutatására fókuszálnak. A rendezvény helyszíne évenként változik, hogy több területen terjeszthesse a szilágysági önazonosság-tudatot, így hát 2012-ben Szilágysomlyón került sor a *Szilágysági hétköznapok* címet viselő konferenciára. Az elhangzott 10 előadás egyháztörténeti (Emódi

András, Sipos Gábor, Zsigmond Attila), művelődéstörténeti (János-Szathmári Szabolcs, Egyed Ákos), nyelvészeti (Gáspár Anna-Katalin, Péntek János, Vicsai Zsolt), valamint vidékfejlesztési (Székedi Levente, Szilágyi Ferenc) témák köré csoportosultak. Az előadásokat követően került kiosztásra a Petri Mór-díj, melyet 2012-ben Zsigmond Attila ref. lelkész, valamint az Ágoston cég képviselője vehetett át. A rendezvény sikeréről a megyei magyar sajtóban való beszámolók tanúskodnak. A program megvalósítását a Fiókszervezet tagsága és szimpatizánsok saját munkájukkal, adományokkal támogatták, az anyagi támogatás jelentős részét az EME biztosította (mivel a Communitas Alapítvány 2012-ben nem támogatta a rendezvényt).

A **szilágysomlyói fiókegyesület** 2012. január 27-én tartotta meg éves közgyűlését. A gyűlésen elfogadták dr. Széman Péter elnök beszámolóját a 2011-es megvalósításokról, valamint megtárgyalták és jóváhagyták a 2012-es munkatervet. Széman Péter elnök márciusban az EMEOGYSZ-, majd az EME-közgyűlésen képviselte a fiókegyesületet.

A fiókegyesület március 15-én megemlékező műsort tartott közösen az RMDSZ-szel és a Báthory István Alapítvánnyal. A zilahi fiókszervezettel közösen tartották május 12-én Szilágysomlyón a Szilágyságkutatás Napját, melyen 9 előadás hangzott el, és átadásra kerültek a Petri Mór-díjak. Május 25-én a Báthory István könyvtár Napján a Báthory István Alapítvánnyal tartottak közös megemlékezést *100 éve született Ottlik Géza és Örkény István író, valamint Benczédi Sándor képzőművész* címmel.

A XIX. Orvostudományi továbbképzőre a Báthory Napok keretei közt került sor szeptember 21–22-én Nagyváradon, a rendezvény témája: *Mesterséges élet. A mesterséges megtermékenyítés dilemmái*. A továbbképzőn 4 egyházi és 5 orvosi előadás hangzott el, melyet 134 regisztrált résztvevő (92 orvos, a többi foglalkozás szerint orvosasszisztens, lelkipásztor, tanár) hallgatott meg. A rendezvényt kreditponttal jutalmazta a Román Orvosi Kamara.

Szeptember 29-én ugyancsak a XX. Báthory Napok keretében a Báthory István Alapítvánnyal közösen szervezett rendezvényük: *Történelemtudományi konferencia a Báthoryakról*. Szintén a Báthory Napok keretében került sor Kolozsváron az RMPSZ-szel közösen szervezett XII. Pedagógus-továbbképzőre október 20-án.

A fiókegyesület tagjai részt vettek az EME közgyűlésén és az EMEOGYSZ szovátai Tudományos Ülésén (április 19–21.), a Magyar Tudomány Napján (november 23–24.).

A **gyergyószentmiklósi fiókszervezet**, akárcsak az elmúlt esztendőben nagy hangsúlyt fektetett a tudomány népszerűsítésére, erről tanúskodik a 2012 folyamán megrendezett számos könyvbemutató és író-olvasó találkozó, valamint a három tudományos konferencia is.

Május 11-én a szövetségi mozgalom múltjának, jelenének és jövőjének bemutatására irányuló, *Szolidaritás közösségünk fennmaradásáért* címmel közgazdász-konferenciát szervezett. A konferencia keretében dr. Hunyadi Attila (BBTE), Somai József (RMKT), dr.

Garda Dezső főkegyesületi elnök, valamint Gál Sándor (Román Fejlesztési Bank) értekezett az erdélyi szövetségek múltjáról és jövőjéről.

2012. június 7–8-án került sor a történész szakma kiemelkedő képviselőit felsorakoztató nemzetközi tudományos ülészsakra: *Magyar királyok és erdélyi fejedelmek külső szemmel*. Az előadók között szerepelt Zsoldos Attila, Weisz Boglárka, Csukovics Enikő, Tringli István (MTA-TTI, Budapest), Horn Ildikó és Vörös Péter (ELTE, Budapest), Egyed Ákos, Sipos Gábor (EME, BBTE, Kolozsvár), Bernád Rita (Gyulafehérvár), Garda Dezső, Tüdös Kinga (RTA, Bukarest), Pál-Antal Sándor (Marosvásárhely), valamint Boér Hunor (Sepsiszentgyörgy). Az előadások új szempontok szerint közelítették meg az egykori uralkodók (II. András, I. Károly, II. Ulászló, a Báthoryak, Szapolyai János, Bethlen Gábor) történelmi szerepvállalását. A kétnapos rendezvényt a 2011-ben kiadott *A mezővárosi státustól a rendezett tanácsú városig* című kötet (immár harmadik) bemutatója zárta.

Az év utolsó tudományos eseménye pedig a november 7-én zajlott előadásorozat volt, mely révén a gyergyószentmiklósi fiókszervezet is bekapcsolódott az EME által a Magyar Tudomány Napja tiszteletére szervezett rendezvénysorozatba.

A tudományos konferenciák és könyvbemutatók szervezésén túl a fiókszervezet a BBTE gyergyószentmiklósi kihelyezett tagozat terepmunkájának (2011 vége és 2012 első három hónapja) megszervezésében is aktívan részt vállalt. A másodéves hallgatók kérdőíves néprajzi gyűjtésének célja a XXI. század eleji Gyergyó anyagi kultúrája sajátosságainak feltérképezése volt.

Kutatóműhelyek

A Pósta Béla Egyesület régészeti és archeometriai kutatócsoportja szervesen együttműködik az Erdélyi Múzeum-Egyesülettel. A két intézmény közös, hosszú távú projektekben vesz részt, ugyanakkor kutatópontot tart fent, amelynek az Erdélyi Múzeum-Egyesület biztosít helyet. Az egyesület szervezésében a 2012-es évben tovább folytatódta a Nagykaroly-Bobáld tellen zajló régészeti feltárások (dr. Molnár Zsolt egyetemi adjunktus irányításával). Az év során számos gyakorlati foglalkozás folyt a régészeti anyagismeret, illetve régészeti dokumentációkészítés (Apai Emese PhD-hallgató, dr. Nagy József Gábor), valamint a régészeti anyagismeret és feldolgozás terén. Ismételten sor került a Pósta Béla Szakkollégium keretében folyó hallgatói képzésekre, terepkutatásokra is. Az egyesület tanulmányutakat szervezett, és tapasztalatcseréken való részvételi lehetőségeket teremtett a Babeş–Bolyai Tudományegyetem hallgatóinak, illetve bővítette az egyetemi oktatást segítő kézikönyvtár állományát. A 2012-es évben is sor került a fajlagos régészeti tárgyú előadás-sorozatok megszervezésére vendégelőadók bevonásával. A Bethlen Gábor Alap, a Communitas Alapítvány és a Romániai Kulturális Örökség és Kutatási Minisztérium, a Szatmár Megyei Tanács, Nagykarolyi Városi Tanács támogatásának köszönhetően az erdélyi térség társadalomrégészeti kutatását célzó programjait 2012-ben is sikeresen megvalósította. 2012 novemberében került sor a Pósta Béla Egyesület, az Erdélyi Múzeum-Egyesület

és a Maros Megyei Múzeum szervezésében a X. Erdélyi Magyar Régészeti Konferenciára, amely az erdélyi és magyarországi szakemberek tudományos párbeszédének biztosított keretét. A konferencia megrendezéséhez a Nemzeti Kulturális Alap és a Maros Megyei Tanács nyújtott támogatást. 2012-ben az Erdélyi Múzeum-Egyesülettel és az Entz Géza Alapítvánnyal közösen sor került a Dolgozatok az Erdélyi Múzeum Érem- és Régiségtárából IV. kötetének (Új sorozat) kiadására.

Az EME programjai

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület stratégiai céljainak megvalósítása érdekében 2012-ben a következő hosszú távú programokat működtette:

I. Kutatóintézetünk, kutatási programjaink

Az EME Kutatóintézetének létrehozását néhai Jakó Zsigmond kezdeményezte és irányította egészen elhunytáig (2008), s az ő szellemét követik a Kutatóintézet munkatársai – tanítványai is. Az intézet elsősorban az ún. nemzeti tudományok művelésére jött létre, az erdélyi magyarság történetéhez és kultúrájához szorosan kapcsolódó történeti és nyelvészeti források feltárásának céljával. A természettudományi témájú kutatások többnyire külső munkatársak tevékenysége révén egészítették ki fokozatosan az intézet profilját.

Az intézet igazgatója Kovács András művészettörténész, az MTA külső tagja, az EME alelnöke. A kutatóintézetnek jelenleg 13 belső munkatársa van.

Az intézet fiatal történész kutatói 2012. október 16-án a MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének meghívására vettek részt a *Bemutakoznak az Erdélyi Múzeum-Egyesület Kutatóintézetének történészei* című rendezvényen.

A Kutatóintézetben folyó *Intézmények és politikai vezetőréteg a Szilágyságban a XIV–XVII. században* című, a Felsőoktatási és Egyetemi Kutatási Alap (CNCSIS-UEFISCSU, PN II-RU cod/2010, TE_204) által támogatott projekt részeként 2012. szeptember 7–8-án nemzetközi konferenciára került sor *A Szilágyság és a Wesselényi család* címmel.

Az EME kutatási projektjei keretében időszakos kutatómunkára a 2012-es évben összesen 73 személy kapott megbízást, többségük fiatal kutató, egyetemi hallgató. Ezek a kutatások egyetemi oktatók irányítása alatt zajlottak, és nagyban hozzájárultak az egyetemen folyó tudományos tevékenységek, illetve szakkörök munkájának támogatásához is. A külső kutatási megbízások meghatározott időre szólnak, az egyetemi tanév időszerezetéhez illeszkednek, ezért a jelentésben a véglegesített, illetve az elkezdett kutatások is helyet kaptak. E kutatási programok időhatárait jeleztük a felsorolásban. Az időközben lezárult kutatási programok rövid beszámolóit megtekinthetők az EME honlapján.

Az EME Kutatóintézetének három osztálya összefogja a humán- és társadalomtudományi, a műszaki és természettudományi, valamint az orvostudományi és gyógyszerészeti kutatási projekteket.

A) A humán- és társadalomtudományi osztály kutatási projektjei

1. Fejedelemség kori források feltárása és kiadása: az erdélyi Királyi könyvek kivonatokban való közzététele.

Projektvezető: dr. Kovács András egyetemi tanár, igazgató. A kutatás célja Erdély kora újkori történetére vonatkozó források feltárása, kiadása. Keretében a kutatók a következő forrásfeltárási munkákat végzik: Bocskai István (1606; MOL, F1: 5), Rákóczi Zsigmond (1607–1608, MOL, F1: 7) és Báthory Gábor (1608, 1609–1610; MOL, F1: 8, 9) Királyi Könyvei kivonatos formában történő kiadásának előkészítése. Kutatók: dr. Fejér Tamás, dr. Pakó László, dr. Szász Anikó.

1.2. A kolozsmonostori konvent fejedelemség kori hiteleshelyi tevékenységének feltárása. Kutató: dr. Bogdándi Zsolt.

1.3. Az aradi káptalan jegyzőkönyvtöredékének (1504–1518) kiadásra való előkészítése. Kutató: dr. Gálfi Emőke. A kutatás a Magyar Országos Levéltárral együttműködésben zajlik.

2. Az Erdélyi okmánytár kötetének szerkesztése és Erdély középkori történetének kutatása. Projektvezető: dr. Kovács András egyetemi tanár, igazgató. A projekt keretében a következő kutatások zajlanak:

2.1. Az Erdélyi okmánytár IV. kötetének (1360–1372) szerkesztése. Célja az Erdély történetére vonatkozó középkori (1542 előtti) nem elbeszélő források (oklevelek, misszillisek, számadások stb.) teljességre törekvő összegyűjtése, kritikai vizsgálata és közzététele magyar nyelvű regesztákban. Kutatók: dr. W. Kovács András, Hegyi Géza.

2.2. Erdély középkori történetéhez kapcsolódó segédletek összeállítása. A kutatás célja tematikus bibliográfiák, archontológiai táblázatok, genealógiai táblák, prozopográfiai adattárak összeállítása; az erdélyi középkori megyei hatóságok okleveleinek regesztázása és kiadásra történő előkészítése, megyei archontológiák elkészítése; pótlások az *Erdélyi okmánytár* megjelent kötetéhez; az erdélyi püspökség és káptalan Árpád- és Anjou-kori archontológiája; az erdélyi káptalan Árpád- és Anjou-kori személyzetének adattára. Kutatók: dr. W. Kovács András, Hegyi Géza.

3. A hadadi br. Wesselényi család zsigó (göröcsöni), hadadi és drági levéltárainak kutatása. Projektvezető: dr. W. Kovács András. A kutatás célja a Nógrád vármegyei származású, Erdélyben az 1550-es évek végén megtelepedett Wesselényi család levéltárában megőrzött közép- és kora újkori iratanyag feltárása és közzététele magyar nyelvű kivonatok formájában, illetve – a történetkutatás szempontjából különös jelentőséggel bíró iratok esetében – teljes szöveggel. A család mintegy 20 000 darab iratot számláló levéltárai az Erdélyi Nemzeti Múzeum Levéltárának jelenleg a Román Nemzeti Levéltár Kolozs Megyei Igazgatóságánál őrzött anyagában találhatóak. Kutatók: dr. Fejér Tamás, Hegyi Géza, dr. Szász Anikó.

4. 18–19. századi kapcsolattörténeti kutatások. Egyéni kutató: dr. Biró Annamária
A projekt célja Erdély 18–19. századi kultúrtörténetének több szempontú feltárása. Erdély történetét a korábbiakban csupán egy kitüntetett náció szemszögéből vizsgálták. Az itt élő népek (magyarok, székelyek, szászok, románok) kultúrájának párhuzamos vizsgálata lehetővé teszi egy árnyaltabb kép megrajzolását. Hosszú távú cél tehát egy nem nemzetközpontú kultúrtörténet feltárása. A kutatás a BBTE Magyar Irodalomtudományi Tanszék, a Partiumi Keresztény Egyetem, az MTA Irodalomtudományi Intézet, az ELTE, a Szegedi Tudományegyetem, a Bécsei Tudományegyetem közös együttműködésével folyik.

5. Az Erdélyi magyar szótörténeti tár köteteinek előkészítése. A kutatás célja az *Erdélyi magyar szótörténeti tár* (SzT) XIV. kötetének szerkesztése és a XV. kötet előkészítése. A XIV. kötet anyagának szerkesztése folyamatban van, a nyomdai munkálatok (tördélés, korrektúrázás) is elkezdődtek, 2013-ban folytatódnak. Az SzT anyagát Szabó T. Attila gyűjtötte, a munkálatok is az általa kidolgozott szerkesztési szempontok szerint folynak és folynak. Az elkészülő 15 kötet a magyar, sőt a nemzetközi szótáriróadalom egyik legjelentősebb alkotása. Kutatók: dr. Tamás Csilla és András Zselyke; külső munkatársak: dr. Fazakas Emese (főszerkesztő), Benedekné Gergely Piroska, Kósa Ferenc, Kürti Miklós, Zsemlyei Borbála (szerkesztők), Kiss András (lektor), Szász Lőrinc (román értelmező) és Hochbauer Mária (német értelmező). Az SzT kötetei a BBTE Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszékével együttműködésben készülnek.

6. Irodalmi és színháztudományi kutatások. Projektvezető: dr. Egyed Emese egyetemi tanár. A kutatások célja elsősorban az Erdélyi Múzeum anyagának módszeres feltárása (kéziratos szépirodalom), értelmezése, publikálása, az EME gyűjtőlevéltárába bekerült anyagoknak a tudományosság és a képzés-nevelés céljaira történő felhasználása, az erdélyi magyarság irodalmi, színházi, neveléstörténeti hagyományainak az európai kultúrával való szakszerű összekapcsolása, kutatói utánpótlás biztosítása.

A kutatás megvalósításához a következő intézetekkel működnek együtt: SIHCTOB (Société Internationale d'Histoire du Théâtre, de l'Opéra et du Ballet), MTA Irodalomtudományi Intézet, Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság, a XVIII. század kutatóit tömörítő nemzetközi egyesületek (Société Internationale d'Étude du XVIIIe siècle, illetőleg nemzetközi munkacsoport a XVIII. század kutatásáért), a KAB, egyetemi kutatócsoportok (BBTE, Partiumi KE, Sapientia EMTE, ELTE, Szegedi Tudományegyetem, Debreceni Egyetem, Veszprémi Egyetem, Nyugat-Magyarországi Egyetem Savaria Központ), továbbá a kolozsvári Georgius Aranka Egyesület, az EMKE, az Interkulturáli-THÉ Egyesület.

A projekt keretében az alábbi kutatások folynak:

6.1. Irodalmi és színháztudományi esettanulmányok A projekt keretében a kultúra mozgásfolyamatának mint átadás-átvétel-kölcsönhatás komplexumnak bemutatására került sor, éspedig irodalmi színházi, neveléstörténeti vizsgálati anyagon. E tudományterületek sok esetben problémakomplexumként jelentkeznek, együttes vizsgálatuk tűnt célravezetőnek. Kutatók: dr. Demeter Zsuzsa kutató (textológia, Kovásznai Sándor), dr. Bartha Katalin Ágnes kutató (színháztörténeti kutatások, angol nyelvi referens), dr. Tar Gabriella Nóra kutató (színháztörténet, német–magyar kapcsolattörténet), dr. Molnár Bodrogi Enikő

kutató (irodalom és nyelv, kontextusvizsgálatok), dr. Varga Ildikó kutató (irodalmi kontakológia, magyar–finn), Sófalvi Emese doktorandus (zenés színház, az EME zenetörténeti anyagai). A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

6.2. Poétikum, politikum, nyelv A projekt keretében főként az EME egykori kéziratok anyagára támaszkodva eszmék és irodalmi formák kapcsolódási módjaira, valamint irodalmi és színházi kifejezésformákra koncentrálnak, a kutatás eredményeinek közzé tétele tanulmánykötetben és konferencián valósul meg.

Kutatók: dr. Biró Annamária, Bodnár Róbert, dr. Tar Gabriella Nóra, dr. Molnár Bodrogi Enikő, Kerti József (egyetemi hallgató) és dr. Varga Ildikó. A kutatási megbízatás periódusa 2012. november 1.–2013. március 31.

7. Kortárs politikai esztétológiai kutatások. Egyéni kutató: Ilyés Szilárd. A kutatás célja megvizsgálni, hogy a látszólag elfogadhatóan működő kortárs nemzetállami berendezkedések valójában mekkora demokráciadeficittel küszködnek, hogy milyen veszélyeket rejt ez magában az új globalizálódó politikai rendben.

8. Virtuális közösségek, virtuális habitusok. Erdélyi képek a digitális világban. Projektvezető: dr. Tőkés Gyöngyvér szociológus, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem adjunktusa. A kutatás célja az erdélyi magyar fiatalok virtuális jelenlétének és digitális szokásainak vizsgálata volt. A kutatás a következő altémák köré szerveződött: 1. A hálózat gyermekei. Az erdélyi netgeneráció szociokulturális jellemzői; 2. Káprázat és nimbusz. Erdélyi fiatalok mindennapjai a virtuális térben; 3. Te miért lájksz, és mi miért blogolunk? Virtuális közösségek és digitális habitusok.

Kutatók: Molnár Beáta, Puskás Eszter egyetemi hallgatók, Madaras Szidónia magiszteri hallgató. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

9. A vidékfejlesztés területi különbözőségei az adottságok és a támogatások nézőpontjából a 2007–2011-es időszakban. Felkészülés a jövőbeli új kihívásokra. Projektvezető: dr. Vincze Mária egyetemi tanár. A projekt célja feltárni a jelenlegi vidékfejlesztési támogatások területek és intézkedések szerinti eloszlását, valamint azokat a tényezőket, amelyek befolyásolhatták a kialakult elosztásokat. Vizsgáljuk négy Bihar megyei községben, hogy a támogatások mennyiben eredményeztek fenntartható fejlődést. Regionális és megyei szintű felméréseket készítünk arról, hogy a mezőgazdaság fejlettségi adottságai, jelenlegi termelési szerkezete, a vidék gazdasági-társadalmi életében betöltött szerepe mennyiben jelenthet erősséget, illetve gyengeséget a 2014–2020-as időszakra vonatkozó európai uniós dokumentumok tükrében.

Kutatók: dr. Mezei Elemér egyetemi docens, dr. Szócs Emese egyetemi adjunktus, Marton Györgyi végzett magiszteri hallgató és két jelenlegi magiszteri hallgató. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

10. Erdélyi és partiumi magyar könyvtárak védett állományának kutatása és feldolgozása. Projektvezető: dr. Sipos Gábor egyetemi docens. A projekt célja az 1851 előtti nyomtatványok és kéziratok összegyűjtése, kutatása és feldolgozása, valamint központi helyeken való biztonságos elhelyezése (pl. esperességi, egyházmegyei központ vagy rendház), az állomány provenienckiakutatása és ezzel az egyes gyűjtemények történetének

feltárása. A meglévő könyvanyag mellett a gyűjteményre vonatkozó levéltári anyag átné-
zése és sajtó alá rendezése. Kutató: Gordán Edina magiszteri hallgató.

A kutatás megvalósításához a következő intézetek működnek együtt: EKF Kulturális
Örökség és Művészettörténeti Tanszék; BBTE, a szatmári Római Katolikus Püspökség, a
gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség, az Erdélyi Református Egyházkerület.

11. 17–18. századi erdélyi személyes források kutatása. A projekt célja: a 17–18.
századi erdélyi emlékirat-irodalom és misszilisek kutatása. A 17–18. századi Erdélyben majd
minden nemesi családban születtek naplók, emlékiratok, igen gazdag misszilis anyag mar-
adt fenn, kutatóink egy-egy családra vagy személyre összpontosítva tárják fel és értelme-
zik e forrásokat. Kutatók: dr. Fehér Andrea történész és dr. Papp Kinga irodalomtörténész.

**12. A Gyergyói-medence tárgyi néprajzi értékeinek kérdőíves gyűjtése és rend-
szerezése a turizmusban való felhasználás érdekében.** Projektvezető: dr. Garda Dezső
egyetemi docens. A projekt célja: tárgyi néprajzhoz kötődő anyag kérdőíves gyűjtése,
rendszerezése, a kérdőíves adatgyűjtés feldolgozása volt a Gyergyói-medence (60 000
személyt kitevő népesség) idegenforgalmában való felhasználás érdekében. Kutató: Gál
Emese egyetemi hallgató. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. márci-
us 31.

B) A természettudományi és műszaki osztály kutatási projektjei

**1. Az Erdélyi Mezőség kutatása: tájhasználati módok megváltozásának hatásai
az Erdélyi Mezőség szárazgyepeire.** Projektvezetők: dr. Nagy-Tóth Ferenc, az MTA külső
tagja és dr. Ruprecht Eszter adjunktus. A kutatás célja, hogy az Erdélyi Mezőség területén
előforduló árvalányhajas sztyepprétek változásait dokumentálja, a változásokért felelős
mechanizmusokat feltárja, és hatékony természetvédelmi szempontú, restaurálási-keze-
lési módszereket javasoljon e kiemelt értékű szárazgyepek helyreállítására és megőrzé-
sére. Kutatók: Szabó Anna doktorandus, valamint Fodor Izabella és Kuhn Thomas bioló-
gia és ökológia szakos egyetemi hallgatók. A kutatás a BBTE Biológia és Ökológia Magyar
Intézetének együttműködésével zajlik. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november
1.–2012. március 31.

2. Anyagtudományi kutatások. Projektvezető: dr. Bitay Enikő egyetemi docens. A
kutatás céljai: az anyagszerkezetek elemzése az anyagok tulajdonságainak előrejelzése vé-
gett; a kutatások eredményeinek hasznosítása az oktatásban, műszaki anyagtudományi,
technológiai szakkötetek szerkesztése, melyekbe az új kutatási eredmények is beépülnek;
az egyetemi hallgatók tudományos munkára való ösztönzése.

2.1. Az anyagok mechanikai tulajdonságait vizsgáló berendezéseinek elemzése

A kutatási programnak kettős célja volt: egyrészt a Sapienta Erdélyi Magyar Tudo-
mányegyetem Anyagtudományi laboratóriuma részére az anyagok mechanikai tulajdon-
ságait vizsgáló berendezések tervezése és korszerűsítése, másrészt az egyetemi hallga-
tók tudományos munkára való ösztönzése, az anyagtudományi szakkör munkálatainak
előmozdítása.

Kutatók: dr. Kakucs András egyetemi docens, Bimbó Áron, Bíró Zoltán, Gagyi László-Csaba és Szekeres Péter egyetemi hallgatók közreműködésével. A kutatások a Budapesti Óbudai Egyetem, a Marosvásárhelyi Sapientia EMTE, a budapesti BAY-ATI, a Miskolci Egyetem és a Győri Szent István Egyetem közreműködésével zajlanak. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

3. Műszaki és kulturális örökségvédelem Erdélyben. Projektvezető: dr. Bitay Enikő egyetemi docens. A projekt célja a műszaki és kulturális örökség feltárása, tanulmányozása és védelme Erdélyben. Kulturális örökségünk anyagi összetevőinek tudományos vizsgálata kiemelkedő fontosságú, mindenekelőtt saját műemlékeink, műtárgyaink teljes megismerése érdekében. A projektet az alábbi kutatások alkotják:

3.1. Technika- és ipartörténeti kutatások Erdélyben. Kutatásvezető: dr. Márton László ny. kutatómérnök. A kutatás célja technikai örökségünk felkutatása, működőképessé tétele, megőrzése, kulturális örökségünkbe való integrálása, valamint a térség kulturális és turisztikai fejlesztése. Jelen kutatás témája: a kolozsvári ferences, illetve a Szent Mihály-templom tornyai belsejének és harangjainak, illetve a toronyórának (technikatörténeti) felmérése, tanulmányozása. Kutatatók: ifj. Orbán György doktorandusz, Tóth Orsolya, valamint Mureșan Erika-Agneta és Tökés Attila egyetemi hallgatók. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

3.2. Iparrégészeti, archeometallurgiai és archeometriai kutatások. Kutatásvezető: dr. Veres Erzsébet ny. egyetemi docens. A kutatás célja elsősorban a porolissumi ásatások során előkerült egyes vas- és cserépleletek készítéséhez használt nyersanyagok származási helyének anyagtudományi módszerekkel való (archeometriai) vizsgálata. Az eredmények közös, anyagtudományi, geológiai, régészeti (történész) értékelése, mely jelentős új eredményekkel gazdagíthatja a műszaki örökségünkkel kapcsolatos tudásunkat.

3.2.1. Tasnádi kerámiaminták archeometriai vizsgálata. Multielem-analízis (XRF, ICP-AES, EDX-EPMA). Jelen kutatási szakaszban az ásatások során feltárt kerámiamaradványok és a helyszínen begyűjtött talajminták összehasonlító geokémiai vizsgálatára került sor. A minták elemi összetételének meghatározására XRF, ICP spektrometria és elektronoszondás mikroanalízis (EDS EPMA) alkalmazásával, az adatok kiértékelése sokváltozós adatelemzéssel történt. Kutatók: Pataki Bernadett, Vass Lóránt, Pánczél Szilamér doktorandusok, Csifó Irma, Konyeliccka Loránd Tibor egyetemi hallgatók. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1. – 2012. március 31.

3.2.2. Porolissumi római kori kerámialeletek nyersanyageredet (proveniencia) vizsgálata. A kutatás célja a Zilah melletti Mojgrádon (Porolissum) végzett régészeti feltárások során talált kerámialeletek provenienciavizsgálata, melynek eredményei alapján árnyaltabb képet alkothatunk Dacia Porolissensis gazdasági és társadalmi viszonyairól. Kutatók: Vass Lóránt, Pánczél Szilamér doktorandusok, Csifó Irma, Konyeliccka Loránd Tibor egyetemi hallgatók. A kutatási megbízatás periódusa 2012. november 1. – 2013. március 31.

3.3. Kulturális források felkutatása a vidékfejlesztés érdekében Erdély-Hegyalja területén. Kutatásvezető: Talpas János tanársegéd. A kutatás célja felmérni Erdély-Hegyalja

magyarlakta szórványtelepüléseinek társadalmi, kulturális értékeit a vidék fejlesztése érdekében. A kutatást az alábbi programok alkotják:

3.3.1. Forráskutatás a vidékfejlesztés érdekében Erdély-Hegyalja területén.

A kutatás célja a településeken található kulturális források feltérképezése a vidékfejlesztés érdekében. Kutatók: Benkő Adorján, Kosztándi Kinga, Kun Tímea, Sárpatoki Emőke és Szalló Ágnes egyetemi hallgató. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

3.3.2. Megmaradt borpincék felépítése és lehetséges hasznosítása Erdélyben.

A kutatás célja: a még megmaradt borpincék felmérése, valamint javaslatétel ezek turisztikai hasznosítására. Kutatók: dr. Horváth Csaba László egyetemi adjunktus, Dombi Krisztina Enikő, Kosztándi Kinga, Kövecsi Szabolcs Attila és Tőkés Attila egyetemi hallgatók. A kutatási megbízatás periódusa 2012. november 1. – 2013. március 31.

3.4. Erdélyi műemlékek, műtárgyak festett felületeinek tudományos vizsgálata.

Kutatásvezető: dr. Guttman Márta. A jelen kutatás a festett felületek szükséges vizsgálati módszereinek összeállítását tűzte ki célul a legfrissebb szakirodalom alapján. A tárgyi hagyatékok anyagi összetételének pontos ismerete fontos a hatékony hosszú távú megőrzéshez, állományvédelemhez, restauráláshoz. Kutatók: dr. Barabás Réka egyetemi adjunktus, dr. Gál Emese kutató, valamint Nagy Emőke és Guttman Csongor-István egyetemi hallgatók. Közreműködtek: Mihály Ferenc, Szász Erzsébet restaurátorok.

A projekt interdiszciplináris jellegű, a kutatásban különböző szakok egyetemi, illetve magiszteri hallgatói és oktatói vettek részt. A technikai és kulturális objektumok, szerkezetek tudományos feldolgozásához szakértőket szólítanak meg, a munkálatokba bevonják a diákságot is, ezáltal biztosítva a tevékenység hagyományápoló jellegét és oktató-nevelő szerepét. A projekt az EME Természettudományi Szakosztálya, az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya, a Pósta Béla Egyesület, a Sapientia EMTE, a BBTE, a Kecskeméti GAMF, az Óbudai Egyetem, az MTA KFKI, a Miskolci Egyetem, a Közép-Európai Ipari Örökségek Egyesülete közreműködésével zajlott. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

4. Őslénytani kutatások. Egyéni kutató: Vremir Mátyás. A kutatás célja az újonnan feltárt leletek alapján bizonyítani az európai és az ázsiai–amerikai fauna közötti kapcsolatot, amely a faunisztikus elemek aktív cseréjét sugallja. A kutatási projekthez az alábbi témakörök vizsgálata tartozik:

4.1. Kelet-Közép-Európa késő Kréta kori húsevő dinoszauruszainak kutatása.

A kutatás terempunkán és laboratóriumi elemzésen alapszik, az így nyert adatok segítségével a példányok morfológiai és anatómiai bélyegeinek vizsgálatára terjed ki, különös tekintettel a Zömök sárkány (Balaur bondoc) filogenetikai és biogeográfiai kapcsolataira.

4.2. A Zömök sárkány (Balaur bondoc) biomechanikai vizsgálata. A kutatás a Zömök sárkány (Balaur bondoc) csonttani-anatómiai elemzését célozza, a megmaradt bélyegek alapján CT Scanning – 3D-s módszerrel biomechanikai rekonstrukcióját kívánja modellezni. A kutatásban közreműködnek: dr. Csiki Zoltán (Bukaresti Egyetem), dr. Steve Brusatte, (Columbia University, NY), dr. Mark Norell (American Museum of Natural History, NY)

4.3. Az erdélyi késő Kréta kori pterosaurusk diverzitása és rétegtani elterjedése. A projekt célja a rendkívül ritka repülő hüllők felkutatása, kimutatása. Tervezett kutatási módszerek ebben a szakaszban: a) anyaggyűjtés, preparálás, vizsgálat; b) az azdarchidák morfológiai, morfofunkcionális elemzése és diverzitásvizsgálata. A projektben részt vevő kutatók: dr. Gareth Dyke, dr. Darren Naish (Southamptoni Egyetem), dr. Mark Witton (Portsmouthi Egyetem).

4.4. Az erdélyi késő Kréta kori teknősök rétegtani elterjedése és diverzitása. A projekt célja az újonnan feltárt ősteknősleletek teljes feldolgozása és leírása, különös tekintettel a primitív nyaktekerű (Pleurodira) dortokidákra és ezek filogenetikai és ősföldrajzi kapcsolataira. A projektben részt vevő kutatók: dr. Csiki Zoltán (Bukaresti Egyetem), Rabi Marton (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest).

5. Matematika- és informatikakutatások. Folytonos optimalizálás és alkalmazásai kutatások. Projektvezető: dr. Darvay Zsolt egyetemi adjunktus. A gazdasági, mérnöki vagy más jellegű gyakorlati feladatoknak széles köre vezethető vissza az operációkutatás területén vizsgált optimalizálási problémákra. A kutatás az útkövető algoritmusok körére vonatkozik. A távlati cél az, hogy egy olyan bonyolult szoftverrendszert dolgozzunk ki, amely lehetőséget teremt az egyes algoritmusok összehasonlítására is. A projekt keretében az alábbi kutatások folynak:

5.1. Trajektóriakövető algoritmusok és homogenizációelmélet. A kutatás célja a trajektóriakövető algoritmusok objektumorientált megvalósítása annak érdekében, hogy a kapott kód minél rugalmasabb és újra felhasználhatóbb legyen. Ennek érdekében különböző tervezési mintákat használtak. A primál-duál algoritmusoknak egy szűkebb körére összehasonlító elemzést végeztek. Az ipari szabványnak megfelelő nagyméretű feladatok megoldására került sor, ugyanakkor gyakorlati példákra építettek fel és oldottak meg homogenizált egyenleteket. A projekt keretében nagyon oscilláló megoldásokat adó parciális differenciálegyenleteket is vizsgáltak. Kutatók: Mészáros Alpár-Richárd, Pataki Előd-István és Takó István magiszteri hallgatók. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

5.2. Belsőpontos algoritmusok kutatása. A kutatás célja a lineáris és nemlineáris optimalizálás belsőpontos algoritmusainak vizsgálata. A jelenlegi kutatás a lineáris optimalizálás prediktor-korrektor algoritmusaira vonatkozik. Olyan új algoritmusokat vezettek be, amelyekben az elmozdulásvektorok meghatározásának fontos szerepe van. Az algoritmusok megvalósítása érdekében számítógépes programokat fejlesztettek ki, amelyekkel nagyméretű, de szabványos feladatok oldhatók meg, ily módon lehetőséget teremtve az egyes algoritmusok összehasonlítására. Kutatók: Felméri Ágnes, Forró Nóra, Papp Ingrid-Magdolna és Takács Petra-Renáta matematika és informatika szakos egyetemi hallgatók. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

5.3. Trajektóriakövető algoritmusok elmozdulásvektorai. A kutatás célja: optimalizálási feladatokra primál-duál belsőpontos algoritmusok bevezetése új elmozdulásvektorok segítségével. A projekt keretében fejlesztett szoftvert ezekre az algoritmusokra is kiterjesztik. Kutatók: Mester Ágnes, Forró Nóra, Papp Ingrid-Magdolna és Takács

Petra-Renáta matematika és informatika szakos egyetemi hallgatók. A kutatási megbízatás periódusa 2012. november 1.–2013. március 31. A projekt az EME Matematika és Informatika Szakosztálya és a BBTE Matematika és Informatika Intézete közreműködésével folyik.

6. Agrártudományi kutatások

6.1 Régi almafajták állapotfelmérése a Sepsiszéki-medencében. Projektvezető: dr. Thiesz Rezső egyetemi adjunktus. A projekt célja: felmérni a Sepsiszéki-medence településein még fellelhető régi almafajták előfordulási arányát, elvégezni az állomány kor szerinti besorolását, vizsgálni a fajták gyümölcsmorfológiai és beltartalmi sajátosságait, kórokozókkal szembeni viselkedését. A cél az, hogy kiválogassák a létező állományból a legjellegzetesebb fajtatulajdonságokkal rendelkező egyedeket továbbszaporítás végett, a vidék gyümölcsállományának megújítása érdekében. Kutatók: Bandi Attila egyetemi gyakornok, Kovács Magdolna III. éves kertészmérnök hallgató. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

6.2 A Kis-Küküllő és a Maros közötti dombvidéken található diópopulációk kórokozókkal szembeni tűrőképességének vizsgálata. Projektvezető: dr. Thiesz Rezső egyetemi adjunktus. A kutatás célja megvizsgálni az adott diópopuláció biológiai értékét a kórokozókkal szembeni viselkedés szempontjából. Feltárni a magas tűrőképességgel rendelkező egyedeket további nemesítési génforrásként való felhasználás céljából. Kutatók: Bandi Attila egyetemi gyakornok, Sztojka Bernadett III. éves kertészmérnök hallgató. A projekt az EME Agrártudományi Szakosztálya és a Marosvásárhelyi Sapientia EMTE Kertészmérnöki Tanszék közreműködésével folyik. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

C) Orvostudományi és Gyógyszerészeti Osztály kutatási projektje

Orvostudományi és gyógyszerészeti kutatások. Projektvezető: dr. Egyed Zs. Imre egyetemi tanár. A projekt keretében az alábbi kutatások folynak:

1. Daganatpatológiai kutatások. Kutatásvezető: dr. Egyed Zs. Imre egyetemi tanár. Angiogenézis vizsgálata bőrdaganatokban. Immunhisztokémiai, morfometriai és sejtbiológiai módszereket alkalmazva különböző rosszindulatú bőrdaganatok normális és daganatos érképződményei arányának, területi megoszlásának, a daganatok terjedésében betöltött szerepének vizsgálata. Kutató: Varró Enikő doktorandus. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

2. Idegéletani kutatások. Kutatásvezető: dr. Szilágyi Tibor egyetemi tanár. Idegsejtek közötti kapcsolatok változása temporális epilepszia modellekben. A hipocampus gátló sejtjei szerepének vizsgálata elektrofiziológiai, immunhisztokémiai és számítógépes modellezés segítségével doktorandusok és hallgatók bevonásával. Kutatók: dr. Metz Erzsébet-Júlia, Orbán-Kis Károly, valamint Szócs Ildikó, Gáll Zsolt doktorandusok és Szabadi Tímea orvostanhallgató. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

3. Gyógyszerformák tervezése. Kutatásvezető: dr. Sipos Emese egyetemi docens. Nyújtothatóanyag-leadású rendszerek keresése újabb hatóanyagokkal és a gyógyszeripar által még nem használt megoldásokkal. Kutatók: Rédei Emőke, Fülöp Ibolya doktorandusok. A projekt az EME Orvostudományi és Gyógyszerészeti Szakosztálya és a Marosvásárhelyi

Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem együttműködésével folyik. A kutatási megbízatás periódusa 2011. november 1.–2012. március 31.

Kutatási eredmények, illetve várható eredmények

A kutatóintézet belső munkatársainak előkészületben levő kötetei:

Az erdélyi fejedelmek királyi könyvei. II. 1606–1608. (Erdélyi történelmi adatok VII. 4–5) VII/4., Bocskai István királyi könyve 1606; VII/5. Rákóczi Zsigmond királyi könyve 1607–1608. (Fejér Tamás, Szász Anikó, Pakó László)

Az erdélyi fejedelmek királyi könyvei. III. 1608–1610. (Erdélyi történelmi adatok VII. 6) VII/6. Báthory Gábor királyi könyvei 1608–1610. (Fejér Tamás, Szász Anikó, Pakó László) Erdélyi magyar szótörténeti tár. XIV. (szerk. Fazakas Emese)

Erdélyi okmánytár. IV. (Regesztákban jegyzetekkel közléteszi Hegyi Géza és W. Kovács András közreműködésével Jakó Zsigmond)

Kolozsvári boszorkányperek. 1565–1822. (Szerk. Kiss András, Tóth G. Péter, Pakó László)

A kolozsmonostori konvent jegyzőkönyvei. 1576–1599. (Bogdándi Zsolt)

Az erdélyi káptalan jegyzőkönyvei (1600–1613). ETA VIII. 2 (Gálfi Emőke)

Családi íráshasználat a XVII–XVIII. századi Erdélyben. A Kálnoki család (Papp Kinga)

2012-ben belső tudományos munkatársaink összesen 3 könyvet, 23 tanulmányt, 5 cikket és kritikát, 12 recenziót és könyvismertetőt jelentettek meg, 20 szakmai előadást tartottak.

A külső munkatársak tevékenysége is nagyban hozzájárult tudományos eredményeink gyarapításához, az EME programjaiban végzett kutatásaikat számos kötetben és tanulmányban jelentették meg, egy részüket az EME saját kiadványaiban.

Az EME 2012. március 31-ig összesen 69 külső tudományos munkatársat foglalkoztatott a kutatási projektek keretében, ebből 39 fiatal kutatót (egyetemi hallgató, doktorandusz), ezáltal segítve az oktatási intézmények, szakcsoportok tudományos tevékenységét. 2012. november 1-jétől 4 kutatás keretében 23 külső munkatársat foglalkoztat.

Kutatási programjaink támogatói: Felsőoktatási és Egyetemi Kutatási Alap (CNCSIS), Magyar Tudományos Akadémia, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., Wekerle Sándor Alapkezelő, Nemzeti Kulturális Alap, EME Orvostudományi Szakosztály, EME Műszaki Tudományok Szakosztály.

II. Tudományos könyvtár és adattár működtetése, fejlesztése. Információs és Dokumentációs Központ.

Az EME három működő könyvtári részleget tart fenn, melyeket az egyesület tagjai, a kolozsvári magyar egyetemisták, valamint az intézmény és kiadványai iránt érdeklődők látogatnak.

A *Rhédey-ház*ban levő központi könyvtárunk állományában lexikonok, szótárak, bibliográfiák, repertóriumok, magyar nyelv- és irodalomtudomány, társadalomtudományok, természettudományok, műszaki tudományok valamint szakfolyóiratok gyűjteményei találhatóak, valamint Kolozsvár egyik legteljesebb kódexhasonmás-kiadás gyűjteménye is.

CD- és DVD-gyűjteményünk az oktatást szolgáló anyagokból áll (repertóriumok, adatbázisok, szótárak, térképek és egyéb segédeszközök), ezeket az olvasóteremben lévő, az olvasók számára fölállított számítógépeken lehet konzultálni. Ugyancsak ide kerülnek kurrens folyóirataink, amelyeknek egy részét – összegyűjtve az egy évben megjelent számokat – továbbküldjük könyvtárainkba.

Központi könyvtárunkat a 2012-es évben 334 regisztrált olvasó használta, ezenkívül a Rhédey-házat rendszeresen látogatják az EME kiadványai iránt érdeklődők is.

2012 júniusában kiadványainkkal részt vettünk a Kolozsvári Ünnepi Könyvhéten, augusztusban a Kolozsvári Magyar Napokon, és decemberben könyvvásárral egybekötött könyvbemutatót tartottunk.

A *Lőrinczi-házban* levő intézetrészig a történelem, művészettörténet, régészet, ségéd tudományok iránt érdeklődő kutatókat fogadják. A Kézirattárban őrzött hagyatékokat, azok jellegéből adódóan, hazai és külföldi néprajzos, történész, színház- és filmtörténész, valamint nyelvész kollégák kutatják.

A könyvállomány az elmúlt évben Jancsó Miklós értékes adományaival, továbbá néhai Csetri Elek akadémikus hagyatékából őrizetünkbe került kiadványokkal gazdagodott. Sikerült beszállítani és megfelelő módon elhelyezni Csetri professzor gazdag kéziratos hagyatékát is.

A *Jordáky-házban* működő könyvtárrészlegünk (melyben szépirodalom, nyelv- és társadalomtudományok, illetve szakfolyóiratok gyűjteményei található) szokásos olvasói forgalmat bonyolított le. Olvasónaplónkba az év során 1428 bejegyzés található (egyetemi hallgatók, oktatók, kutatók, valamint középiskolai diákok). Ehhez nagymértékben járult az év folyamán a Bethlen Gábor Alaphoz benyújtott pályázatunk pozitív elbírálása, melynek következtében folytattuk olvasótermünk korszerűsítését. Továbbra is nagy segítséget nyújt a könyvtár területén az ingyenes kábel nélküli internetszolgáltatás, mely megkönnyíti a diákoknak az elektronikus katalógusokhoz és bibliográfiákhoz való eredményes és gyors hozzáférést. A könyvtár anyagát és szolgáltatásait minden érvényes olvasójeggyel rendelkező személy igénybe veheti. Állományunkat korlátozás nélkül bocsátjuk az olvasók rendelkezésére, ezért is alakítottuk ki korszerű kölcsönzési rendszerünket.

Sajnálatos módon a 2011 második felében meghibásodott Erdélyi Közös Katalógus 2012-ben sem működött, ez nem csupán a könyvtárosi munkát nehezítette meg, hanem leszűkítette az olvasók lehetőségeit is. Így újra használatba kerültek a régi kartotékok, melyek azonban csupán a Jordáky-hagyatékban fellelhető, illetve a 2000. év előtt beérkezett könyvállomány eligazításában segítenek. Munkánk megkönnyítése végett a 2000. év utáni köteteket Excel-táblázatba rendszereztük, így elméletileg az online katalógus nélkül is a könyvtárunk állományának 90 százalékában tudunk tájékozódni. Azonban az online katalógust (hozzáférhetőségét, a tematikus keresést tekintve) sem a kartotékok, sem az Excel-táblázat nem tudja helyettesíteni.

Könyvtári állományunk 2012-ben is bővült. Az év folyamán az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének könyvtára a történészhallgatók könyvészetéhez elengedhetetlen köteteket adományozott a Jordáky-könyvtár számára.

Gyűjteménykezelés és fejlesztés

Az elmúlt év során 499 könyvet és folyóiratot vettünk leltárba központi könyvtárunkban, melyek adományok, cserekapcsolatok, valamint vásárlás által kerültek az EME tulajdonába. Ezenkívül állományunk Marosi Pál hidrogeológus és Csetri Elek történész hagyatékaival gyarapodott, melyek rendezése és elhelyezése folyamatban van.

Az EME kiadványainak terjesztésével járó feladatokat (árusítás, forgalmazás, raktározás stb.), a tiszteletpéldányok és az előfizetett kiadványok kiosztását, a bel- és külföldi cserekapcsolatok lebonyolítását és a kötelespéldányok elküldését is központi könyvtárunk látja el.

Az elmúlt évben együttműködési megállapodást kötöttünk azokkal az intézményekkel, melyekkel rendszeres cserekapcsolatban állunk, valamint újabakkal vettük fel a kapcsolatot. A megállapodás értelmében rendszeresen eljuttatjuk kiadványainkat ezen intézményekbe. Legfontosabb cserepartnereink: Román Nemzeti Könyvtár (Bukarest), Sapientia EMTE, Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtár (Kolozsvár), Octavian Goga Megyei Könyvtár (Kolozsvár), Eugen Todoran Központi Egyetemi Könyvtár (Temesvár), Mihai Eminescu Központi Egyetemi Könyvtár (Jászvásár), Román Tudományos Akadémia Kolozsvári Könyvtára, Román Akadémia George Barițiu Történettudományi Intézete (Kolozsvár), Bolyai Társaság, Jakabffy Elemér Alapítvány, Kriza János Néprajzi Társaság, Entz Géza Alapítvány, Erdélyi Unitárius Egyház (Kolozsvár), Csíki Székely Múzeum, Haáz Rezső Múzeum (Székelyudvarhely), Incze László Céhtörténeti Múzeum (Kézdivásárhely), Muzeul Banatului Montan (Resicabánya), Nemzeti Kisebbségkutató Intézet (Kolozsvár), Székely Nemzeti Múzeum (Sepsiszentgyörgy), Maros Megyei Múzeum (Marosvásárhely), Muzeul Banatului (Temesvár), Protestáns Teológiai Intézet (Kolozsvár), Szabó T. Attila Nyelvi Intézet (Kolozsvár), Szatmár Megyei Múzeum, Erdélyi Örmény Gyökök Kulturális Egyesület, Országos Széchényi Könyvtár, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára és Információs Központja, Magyar Országos Levéltár, Magyar Nemzeti Múzeum, Magyar Néprajzi Társaság, Debreceni Egyetem Könyvtára, ELTE Egyetemi Könyvtár, ELTE BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet Könyvtára, Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Szegedi Tudományegyetem Könyvtára, a Szegedi Középkorász Műhely, METEM, Pro Hungaris Alapítvány, Jósa András Múzeum (Nyíregyháza), Szabadtéri Néprajzi Múzeum (Szentendre), GWZO Leipzig, Müncheni Magyar Intézet, Südost-Institut (Regensburg) stb.

Könyvtárunk állománya magánszemélyek adományaival is bővült. A 2012-es évben a következő személyek juttatták el adományaikat könyvtárunkba: Adamik Tamás, Balázs Sándor, Barabássy Sándor, Bartók Katalin, Benkő Elek, Benkő Loránd, Benkő Samu, Bényei Miklós, Buzás Pál, Egyed Ákos, Emödi András, Erős Vilmos, Gaal György, Gazda József, Imre Mihály, Jakab Albert Zsolt, Jancsó Miklós, Kálnoky Nathalie, Kántor Lajos, Kászoni Zoltán, Kiss Zsuzsánna, Kovács Kiss Gyöngy, Lupescuné Makó Mária, Magina Adrian, Markó Bálint, Málnási Ferenc, Mihály János, Molnár Kovács Zsolt, Monok István, Murádin László, Papp Klára, Pál-Antal Sándor, Péter Mária, Paládi-Kovács Attila, Rusu Adrian Andrei, Rüszt-Fogarasi Enikő, Sófalvi András, Solymosi László, Szabó Tibor, Székely Terézia, Szendrei Ákos, Szócs Péter Levente, Tapodi Zsuzsa, Tibori Szabó Zoltán. Az adományokat ezúton is köszönjük.

III. Az Erdélyi Digitális Adattár működtetése és fejlesztése

Az EME 2011-ben kiépült szabad hozzáférésű intézményi repozitóriumát, az Erdélyi Digitális Adattárat folyamatosan fejleszti. A Digitális Adattárnak három jellegzetes előnye van: egyrészt lehetőséget teremt a tudományos munkák széles körű megismertetésére (az indexelő rendszerek révén hatékonyan kapcsolják be a digitalizált és feltöltött anyagokat a világ tudományos vérkeringésébe); másrészt segíti, megkönnyíti a kutatók dokumentációs munkáját (ezzel könyvtár-szolgáltatási feladatokat is könnyűszerrel ellát); harmadrészt pedig a feltöltött, szellemi értéket jelentő anyagokat biztonságosan tárolja, megőrzi.

A digitalizálási programok által igyekszünk online hozzáférhetővé tenni mind az erdélyi tudományos örökséget, mind a legfrissebb szakirodalmat és kutatási eredményeket. A jelenleg kilenc egységből (tárból) álló Digitális Adattár, mely elsősorban az EME régi kiadványainak digitális változatát, gyűjteményeinek adatait, illetve az erdélyi magyarság múltjával kapcsolatos történelmi forrásokat tartalmazza, folyamatosan bővül. A 2012. év végéig **15 189 tétel** került az adattárba, melynek elérhetősége: <http://eda.emero.ro/>.

A 2012. év jelentősebb digitalizálási programjai, illetve az elkészült dokumentumok elérhetőségének útvonala (egyedi kódja):

1. Az EME Kézirattárában lévő hagyatékok (jelenlegi gyűjteményeinek) feldolgozása <http://hdl.handle.net/10598/9110> A program célja: az EME Lakatos utcai kézirattárában őrzött kéziratok, térképek, fényképek, katalógusok elektronikus feldolgozása és közzététele és ezáltal az állomány védelme és kutathatóvá tétele.

1.1. Házsongárdi fotók, Jakó–Kiss-letét. A házsongárdi temető művészeti-történeti emlékeinek számbavételét Jakó Zsigmond professzor kezdeményezte, arra való tekintettel, hogy az 1970-es években a temető műemlékegyüttes-jellege a folyamatos pusztítás miatt egyre inkább veszélybe került. A Jakó–Kiss-letétet alkotó Házsongárd-fotógyűjteményt az Erdélyi Múzeum-Egyesület Kézirattára őrzi. Az ismeretlen fényképész mintegy 418 felvételt készített a Házsongárdi temető régebbi, illetve jelentős személyiségek sírhegyeit jelölő sírköveiről. A projekt során a fényképek digitalizálására, majd a felvételek metaadatolására került sor, a képekhez hozzárendelt metaadatok dr. Kiss András kéziratából származnak. <http://eda.emero.ro/handle/10598/26193>

1.2. A hilibi Gál család levéltára. A hilibi Gál család levéltártöredéke 22 fasciculusból áll, amely lényegében a maroszséki makfalvi Dósa család iratanyaga. Ehhez járulnak a levéltár egészéhez készült leltárak (elenchusok), melyek alapján részben rekonstruálható az egykori forrásanyag. 2012-ben a levéltártöredék tájékoztató leírása és az 1600 előtti darabok digitalizált változata készült el, valamint hozzáférhetővé vált az EDA-ban. A későbbi iratokról általános tájékoztatás készült. A digitalizálás során összeállított jegyzék lehetővé teszi, hogy a kutatók könnyűszerrel tájékozódhassanak az innen remélhető források természete, kora és mennyisége felől. A hilibi Gál család levéltárának jegyzéke itt tanulmányozható (az online elérhető jegyzékek útvonala is megadott): <http://eda.emero.ro/handle/10598/26324>. A gyűjtemény (a mintegy 129 darab levéltári töredék) az EDA-ban itt érhető el: <http://eda.emero.ro/handle/10598/26196>.

2. Az EME egykori gyűjteményeinek digitalizálása <http://eda.eme.ro/handle/10598/9105>. A program célja: az Erdélyi Múzeum-Egyesület törekszik egykori, jelenleg állami kezelésben levő gyűjteményeinek, levéltári és könyvtári anyagainak (oklevelek, iratok, régi nyomtatványok, ritkaságok) digitalizálására. Az EME levéltári gyűjteményét (utolsó hivatalos nevén: az Erdélyi Nemzeti Múzeum Levéltára) a Román Nemzeti Levéltár Kolozs Megyei Igazgatósága őrzi. Fontosnak tartjuk az itt található dokumentumok digitális formában való összegyűjtését és az Adattárunkban való elhelyezését. A 2012-es évben a Rhédey–Mikó család gyűjteményében található Debreczeni Márton-irathagyaték digitalizálása és részleges metaadatolása valósult meg.

Szintén ebben az évben a Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtárral kötött együttműködés keretében az EME egykori gyűjteményéből származó, ma az Egyetemi Könyvtárban található Debreczeni Márton-kéziratok digitalizálására is sor került. A közös projektben a kéziratok digitalizálását a könyvtárban végezték, ezek kétnyelvű metaadatolását pedig az EME vállalta. Lelőhelye az EDA-ban: <http://eda.eme.ro/handle/10598/13279>

Az közös munka elindított egy olyan folyamatot, melynek nyomán további kutatási és digitalizálási együttműködésre nyílik lehetőség a két intézmény között.

3. Az Erdélyi magyar szótörténeti tár digitalizálása <http://eda.eme.ro/handle/10598/9095> A program célja: az *Erdélyi magyar szótörténeti tár* szerkesztése és kiadása után az EME a Tár digitalizált változatának kivitelezését is felvállalta. A minőségi munka megvalósítását tartva elsősorban szem előtt, a kötetek szkennelését korrektúrázás követi, amely komplex feladat, úgymond utószekesztési munka. 2012-ben a Tár III. kötetének digitalizálása folytatódott.

4. Teleki Mihály levelezése (A római szent birodalmi gróf széki Teleki család oklevéltára) I–VIII. szerk. Gergely Samu. Budapest 1905–1926. 2000 oldal. A program célja: Teleki Mihály, az Apafi-kori Erdélyi Fejedelemség, a kuruc mozgalom kiemelkedő személyiségének diplomáciai és magánlevelezésének digitalizálása. A munka szervesen illeszkedik az Erdélyi Múzeum-Egyesület azon kezdeményezésébe, hogy a ritkaságszámba menő, Erdélyben vagy akár Magyarországon is korlátozottan hozzáférhető források digitális formában, a világhálón minél szélesebb körben való hozzáférhetőségét biztosítsa. Az elmúlt évben a 7–8. kötetek anyagának digitalizálása készült el, így a teljes nyolckötetes sorozat már olvasható a világhálón: <http://eda.eme.ro/handle/10598/9109>

5. Az EME kiadványainak digitalizálása <http://eda.eme.ro/handle/10598/49>

A program célja az EME kiadványainak digitalizálása és megjelentetése a világhálón. Az elmúlt évben az Erdélyi Tudományos Füzetek sorozat további kötetjeinek digitalizálására került sor. Jelenleg a sorozat 198 kötete található meg az Adattárban.

Ugyanakkor sor került az Erdélyi Múzeum 1991–2012 között megjelenő számainak az EDA-ban való megjelenítésére. A már meglévő számokat kiegészítettük, illetve ahol szükséges volt, újraskenneltük, a 22 évfolyam 49 füzetéből álló gyűjteményt részletes metaadatokkal is elláttuk. A periodika 1049 frissen feltöltött (tanulmányokra lebontott) tétellel gyarapodott. Elérhetősége: <http://eda.eme.ro/handle/10598/2516>.

6. Tervtár kialakítása és feltöltése <http://eda.eme.ro/handle/10598/15584>

A program célja: elsősorban kolozsvári, majd erdélyi épületekről készült tervek, felmérések digitális változatának és ezek elektronikus leírásának tárolása, megőrzése, kutathatóvá tétele. Az épületeket települések szerint csoportosítva lehet majd a tervtárban megtalálni. Az egy épületről különböző időben készített terveket (rajzokat) külön gyűjteményekben fogjuk elhelyezni. Jelenleg a tárban a 2011 nyarán végzett kolozsvári ferences kolostor építészeti felmérésének eredményei hozzáférhetők, nevezetesen rajzainak két állománytípusa: .pdf, illetve .jpg, a vektorális rajzok .dwg állománya zártkörű.

7. Periodikák Erdélyi Digitális Adattára (PEDA) <http://eda.eme.ro/handle/10598/16263>. A program célja: a ritkaságszámba menő, Erdélyben megjelent, sokak által ma is használt szakmai folyóiratok digitalizálása is. 2012-ben – az EME, a Magyar Unitárius Egyház és az Országos Széchényi Könyvtár együttműködése keretében – a Keresztény Magvető (1861–2010), az Unitárius Közlöny (1887–2011) és a Nők Világa (1902–1908) folyóirat digitalizálására került sor. A digitalizálandó folyóiratokat az Unitárius Püspökség biztosította.

Az EDA fejlesztésének (digitalizálási munkálatainak) támogatói. Az Erdélyi Digitális Adattár tartalmának 2012. évi bővítése a Wekerle Sándor Alapkezelő, a magyarországi Nemzeti Kulturális Alap, a Bethlen Gábor Alap és az EME Műszaki Tudományok Szakosztály támogatásának köszönhető.

IV. Tudományos könyv- és folyóirat-kiadás. Kiadónk, kiadványaink

Az EME kiadója évente több tudományos kötetet jelentet meg, vagy egymaga, vagy más kiadókkal közösen, és rendszeresen megjelenteti az EME szakfolyóiratait is.

Rendszeresen megjelenő szakosztályi kiadványaink: az Erdélyi Múzeum (az Elnökség, a Bölcsész- és Nyelv- és Történettudományi Szakosztály, valamint a Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztály folyóirata) 2012. év 1., 2., 3. 4. füzetje jelent meg (felelős szerkesztő: Kovács Kiss Gyöngy), a Múzeumi Füzetek – Acta Scientiarum Transylvanica 2010/18/1 Biológia, a 2009–2010/17–18/2 Agronómia illetve 2011/19/1 Biológia füzetje (főszerkesztő: Fodorpatoki László), az Orvostudományi Értesítő (az Orvostudományi Szakosztály szemléje) 2012. év 1. és 2. füzetje jelent meg (főszerkesztő: Egyed-Zsigmond Imre), a *Fiatal Műszakiak Tudományos Ülésszaka* konferenciakötet 17. száma jelent meg márciusban. Az Erdélyi Tudományos Füzetek sorozatban a 274. füzet: Bogdándi Zsolt: *A kolozsmonostori konvent a fejedelemség korában* és a 275. füzet: Berki Tímea: *Magyar–román kulturális kapcsolatok a 19. század második felében* jelent meg. A Tudomány- és Technikatörténeti Füzetek sorozat 5. kötete: Jancsó Árpád: *Az Arad–Temesvár vasútvonal története*, valamint 6. kötete: Márton László: *Kós Károly, a művészi kovácsoltvas formatervezője* került az olvasók kezébe.

Az EME gondozásába került Emberek és kontextusok sorozatnak két kötete jelent meg: Keszeg Vilmos: *Történetek és történetmondás Detrehemtelepen* (6. kötet), Ozsvát Imola (s.a.r.): Nagy Julianna: *Miért nem lehettem költő?* (7. kötet). Köleséri Sámuel hagyatékát

feldolgozó sorozatot is indítottunk 2012-ben, ennek egy kötete jelent meg: Jakó Zsigmond: *Köleséri Sámuel tudományos levelezése 1709–1732*.

Ezekén kívül más, sorozaton kívüli kötetek is megjelentek: Bakó Rozália Klára (szerk.): *The Chair: Visual Encounters with Power = Székek: vizuális találkozások a hatalommal*, Sipos Gábor: *Reformata Transylvania: tanulmányok az erdélyi református egyház 16–18. századi történetéhez*, Csetri Elek: *Kelemen Lajos élete és munkássága*, Wilhelm Sándor: *A sujtásos küsz*, Egyed Péter (szerk.): *Felvilágosodás: magyar századforduló: a VII. Hungarológiai Kongresszus Filozófia Szekciójának előadásai*, Egyed Emese (szerk.): *A látható jelentés: színház és filmművészeti tanulmányok*, Németh Boglárka: *Aspect and Stativity in Hungarian*, Hubbes László Attila (szerk.): *Etno-pogányok: retorikai fogások a hálón innen és túl* (elektronikus kiadvány).

Más kiadókval közösen gondozott kiadványaink: A Partium Kiadóval: Bánffi-Benedek Andrea: *Lyrik und Musik: Intra- und intermediale Bezugnahmen auf Musikalisches bei Paul Celan*, az Amaryllis Társasággal közös kiadásban: Lupescu Radu: *Mátyás király szülőháza*, a Scientia Kiadóval: Pletl Rita (szerk.): *Anyanyelvoktatás, nyelvi horizontok*, Piédner Judit-Tapodi Zsuzsa (szerk.): *A tér értelmezései, az értelmezés terei*, valamint Custură, Ștefania Maria: *Istoria literaturii române: drama postbelică*. Kiadványainkról a következő címen lehet folyamatosan tájékozódni <http://eme.ro/kiado>. Felelős kiadó: Biró Annamária.

Kiadónk és kiadványaink minősítése (minősítettése)

2012-ben a román akkreditációs intézet újra változtatott a kiadók besorolási követelményein. Az EME kiadója megtartotta korábbi B kategóriás minősítését történelem és kultúratudományok kategóriában,² megszerezte a B kategóriát a filológia tárgykörére,³ valamint a C kategóriát az előadóművészetek témakörben.⁴ Az Erdélyi Múzeum folyóirat is megőrizte a B minősítést, csupán a kategóriák változtak (a bizottság döntése alapján): történelem és kultúratudományok, filozófia és filológia.

A Tudomány Kutatás Nemzeti Tanácsa (CNCS) által B minősítésűként elfogadott kiadványok az egyetemi tanárok, doktorandusok és a romániai tudományos életben részt vevő kutatók számára életbevágóak, ugyanis csak ezek alapján lehet az egyetemi életben előléptetéseket elérni és pályázatokat elnyerni.

Kiadványaink népszerűsítése, terjesztése

Az EME kiadója odafigyel arra, hogy a hagyományos könyvterjesztési stratégiák mellett (könyvterjesztői hálózat, online bolt, könyvtári cserepéldányok) részt vegyen a különböző könyves eseményeken is. Egyrészt minden friss kiadványunkat bemutatjuk az EME székházában, felkért szakértők közreműködésével, másrészt részt veszünk a hazai és magyarországi fesztiválokon is.

2012-ben az EME kiadója részt vett a Budapesti Könyvfesztiválon, valamint a budapesti Ünnepi Könyvhéten, ahol az RMKC által működtetett standon kiemelt helyen

2 http://www.cncs-nrc.ro/wp-content/uploads/2013/01/ist.ed._01.2013.pdf

3 http://www.cncs-nrc.ro/wp-content/uploads/2013/01/filo.ed._01.2013.pdf

4 http://www.cncs-nrc.ro/wp-content/uploads/2013/01/spec.ed._01.2013.pdf

voltak elérhetőek 2011–2012-es kiadványaink. Ugyanakkor önálló standot működtetett a kolozsvári Ünnepi Könyvhéten, a Könyvhét keretében pedig könyvbemutatókat tartott az EME-székházban. 2012 augusztusában az EME kiadója önálló standot működtetett a Kolozsvári Magyar Napok rendezvénysorozatán, ahol a kiadó promóciós anyagával és kiadványainkkal ismerkedhetett meg a nagyközönség.

2012 decemberében újra megrendezésre került a 2009-ben nagy sikerrel elindított karácsonyi könyvvásár, ahol az aktuális év kiadványainak bemutatása mellett az érdeklődők kedvezményes áron juthattak legfrissebb köteteinkhez. A 2012-es könyvtermés bőségének köszönhetően ezt az idén már két különböző napon kellett tartani, több kötet bemutatása is erre az ünnepi rendezvényre került.

Kiadványaink támogatói. Könyveink és folyóirataink megjelenése a Bethlen Gábor Alap, a magyarországi Nemzeti Kulturális Alap, a Magyar Tudományos Akadémia, az MTA Domus Hungarica ösztöndíjprogramjai, a Wekerle Sándor Alapkezelő, a romániai Communitas Alapítvány, az AFCN (Romániai Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága), az EME Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztálya, az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya és a Gedeon Richter Románia Rt. támogatásának köszönhető.

V. Szakmai képzések

Intézményünk keretei közt 2012-ben is sor került szakképzésekre. A szakmai képzések megszervezésével, támogatásával, hazai és külföldi szakemberek meghívásával az EME egyrészt háttérintézményként segíti az egyetemeken folyó magyar nyelvű felsőoktatást, másrészt a magyar nyelvű tudományművelést.

Az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya VII. Technikatörténeti alkotótáborának keretei közt került sor az építész, művészettörténész, tájépítész és turisztika szakos diákok nyári gyakorlatára. A kéthetes rendezvény alatt – melynek fő témája a Fellegvár megismerése, megismertetése és felhasználhatóságának vizsgálata javaslatlétellel – a délelőtti méréseket délután szakmai előadások követték. A mintegy harminc részt vevő diák különböző egyetemokről érkezett: a kolozsvári Műszaki Egyetem építész karáról, a kolozsvári Agrártudományi és Állatorvosi Egyetem tájépítész karáról, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem földrajz-turisztika és művészettörténet karáról, ugyanakkor részt vettek a temesvári Műszaki Egyetem építész karáról, és két csoportvezető képviselte a budapesti Műszaki Egyetem építészmérnöki karát is. A képzés a Romániai Építész Kamara Guttman Szabolcs által elnökölt erdélyi fiókjával közös rendezvényként valósult meg, programfelelős Czili László építész. A képzést a Nemzeti Kulturális Alap, valamint a Romániai Építész Kamara Erdélyi Fiókszervezete támogatta.

Az Orvostudományi Szakosztály a 2012-es évben is több továbbképzőt szervezett, amelyeket a Román Orvosi Kamara kreditpontos rendezvényként ismert el. A márciusban tartott Családorvosi továbbképző konferencia, a szeptember 21–22-én a XX. Báthory Napok keretében tartott XIX. Orvosi továbbképző, valamint a decemberben megszervezett

Fogorvosi továbbképző részletes ismertetése a szakosztályi beszámolóban olvasható. A képzéseket a Bethlen Gábor Alap és az Orvostudományi Szakosztály támogatta.

Beruházások, eszközfejlesztések

A 2012-ben az Egyesület 41 560 lejt fordított beruházásokra, eszközfejlesztésre. Az elmúlt évben sikerült felújítani a Lőrinczi-ház bejárati kapuját, udvarát és kerítését, ezek a munkálatok már halaszthatatlanok voltak. Ezenkívül a Kutatóintézet informatikai eszközeinek állományát bővítettük, az elavult vagy használhatatlanná vált számítógépeket újakra cseréltük, és jogtiszta szoftverekkel láttuk el. Az Országos Felsőoktatási Kutatási Tanács (CNCSIS) finanszírozásával egy nagy teljesítményű videoprojektort is beszerzett a Kutatóintézet.

Adományok, támogatások, pénzügyi forráslehetőségek

Az éves működés költségvetést 2012-ben is sikerült a tervezetthez képest teljesíteni, a fenntartási költségek több mint 12%-os visszaszorításával és a személyi kiadások 6%-os csökkentésével. A beruházások 44%-ban maradtak el a tervezett szinthez képest. Takarékosági és elővigyázatossági szempontokat figyelembe véve a költségvetés projektektől függő tételeit az elnyert céltámogatásokhoz igazítottuk.

A kiadások szerkezetében nem mutatkozik lényegi változás az elmúlt évekhez képest. A költségvetés legnagyobb tétele 2012-ben is az állandó alkalmazottak személyi kiadása (21 fő), ez a kiadások összességének több mint 40%-át alkotja. A külső kutatási programok, a digitalizálási projektek és az egyéb megbízások a teljes költségvetés 18%-át képezik. A fenntartási, működési költségek 15%-ban mutathatók ki, míg a fennmaradó részt a rendezvények, szakképzések (13%), kiadványok előállításának költségei (9%), beruházások (3%) és a pénzügyi költségek (2%) alkotják.

A költségvetéshez rendelt bevételforrások szerkezetében sem mutatkozik jelentős eltérés az eddigieket tekintve. 2012-ben Egyesületünk saját forrásai az összes bevétel 29%-át tették ki, a magyarországi támogatások 52%-át, míg a romániai támogatások 19%-át.

A támogatások megoszlásában mutatkozik némi eltérés az előző évekhez képest. Míg az elmúlt években a 80/20%-os arány volt kimutatható a magyarországi és a romániai támogatások megoszlásában, addig a 2012-es évet tekintve ez az arány 73/27%-ra módosult a magyarországi támogatások apadása miatt.

Belföldi intézményi támogatók (az összes bevétel \approx 19%-a): az Országos Felsőoktatási Kutatási Tanács (14,38%), Communitas Alapítvány (1,56%), Kolozsvári Polgármesteri Hivatal (0,4%), RMDSZ Ügyvezető Elnöksége (1,21%), Romániai Nemzeti Kulturális Alap (1,74%). Magyarországi támogatóink (az összes bevétel \approx 52%-a): a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. (39,13%), a Magyar Tudományos Akadémia (9,21%), NKA (3,07%).

Egyesületünk munkáját a Harplast Kft., Evoline Kft., Digitalis Kft., Vitamed Pharma Kft., Tünde Gyógyszertár Kft. segítették. A támogatásokat ezúton is köszönjük!

Az MTA Domus Hungarica ösztöndíjprogramjai ebben az évben is nagy segítséget nyújtottak kutatásainkhoz. Ugyanakkor köszönjük a Gróf Mikó Imre Alapítvány folyamatos támogatását is.

Tulajdonjogunk, egykori ingatlanaink

Továbbra sem sikerült tulajdonjogunkat elismertetni az EME egykori javai, igen értékes tudományos gyűjteményei fölött, holott az egyesület elnöksége az évek során több beadványban szorgalmazta ezek státusának rendezését. E kérdés mielőbbi rendezéséhez politikai akarat is szükséges.

A Kolozsvár főtérén levő ingatlanunk, a Wass Ottilia-ház visszaszerzése érdekében már évek óta pert folytat intézményünk, illetve adminisztratív eljárással próbálkozunk, eddig eredménytelenül (Bukarestben a restitúciós bizottságnál, illetve a Kolozsvári Tanácsnál).

Jogigényünket természetesen továbbra is fenntartjuk, ugyanis távlati terveink között kiemelt fontosságú a Regionális Tudásközpont létrehozása, melynek visszaigényelt főtéri ingatlanunk adna majd otthont.

A Jordáky-ház megosztásának kérdése folyamatban van. Az EME kezdeményezésével 2011-ben indított vagyonmegosztási eljárás mind ez idáig nem zárult le, jelenleg a megváltási díj összegén folytatunk tárgyalást a Kolozsvári Tanács illetékes szerveivel.

Néhai Müller Ádám egykori főtitkárunk hagyatékának kérdése lezárult. A 2003. július 9-én hitelesített végrendelet egyesületünket a hagyatéki vagyon kizárólagos örökösének jelölte meg. Az örökséget elfogadtuk, és a Jókai/Napoca u. 14. sz. alatti lakrésze a tulajdonjogunkat telekkönyveztettük.

Zárszó

Az évek során az EME keretében folyó tudományos tevékenységek megerősödtek, diverzifikálódtak. A kutatások több szakterületre is kiterjedtek, háttérintézményként segítve a felsőfokú magyar oktatást, kutatást, tudósutánpótlást. A Kiadó tevékenysége iránt – a folyamatosan elismertett tudományos besorolása révén – egyre nagyobb az érdeklődés a tudományt művelők részéről, akár csak az EME-kiadványokban (önálló kötetek, időszaki kiadványok, sorozatok) való publikálásra. A megnövekedett igények kiszolgálására s a feladatok teljesítésére természetesen ezután is szükség van a biztonságos, kiszámítható és folyamatos finanszírozási háttérre, a kutatóműhelyek épületeinek fenntartására, mivel csupán így őrizhetjük meg a már meglévő értékes humán erőforrásainkat, és vihetjük be eredményeinket a tudományos élet körforgásába.

Ehhez kérem valamennyiük hozzájárulását, megköszönve a kollégák segítségét, eddigi eredményes munkájukat, ugyanakkor köszönetünket fejezem ki a támogatóknak önzetlen segítségükért!

Tisztelettel kérem jelentésem elfogadását.

Kolozsvárt, 2012. március 2-án

Bitay Enikő sk.
főtitkár

